ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 214 (8. 156) ◆ 1992 йил 30 октябрь, жума ◆ Нархи 2 сўм.

** ЎзХДП ташкил топганлигининг бир йиллигига*

Ўзбекистон Халқ демократик партияси аъзоларига

Азиз дўстлар!

1991 йилнинг 1 ноябрида Таъсис қурултойи Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг тузилганлигини эълон қилган эди. Минглаб фаол фуқароларнинг маънавий-сиёсий изланишлари шу билан ўзининг амалий ифодасини топди. Партия ўз фаолиятининг бошиданоқ аҳолининг барча ижтимоий қатламлари ва гуруҳлари вакилларини, турли миллатларга мансуб кишиларни ўзига жалб қилишга муваффақ бўлди. У Ватанимизни жаҳон ҳамжамиятидан ўзига муносиб ўрин олиши учун, ижтимоий адолат ва тараққиёт учун астойдил курашувчиларни ўз сафларига торта билди.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси сиёсий майдонга инсоннинг ҳар томонлама равнақ топишини, унинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларини тўла таъминлашини кўзда тутган, ижтимоий адолатни қарор топтиришга қаратилган аниқ-равшан Дастур билан чиқди. Партия фаолиятининг ўтган бир йили мустақил Ўзбекистон давлатчилигининг мустаҳкамланиши билан чамбарчас боғлиқдир. Партиямиз барча аъзоларининг республикамиз раҳбариятининг ички ва ташқи сиёсатини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаб туриши ҳам биз учун катта аҳамиятга моликдир.

Бозор муносабатларига ўтиш йўлларини танлашда Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг соғлом ақл-идрокка таяниши ва бу борада ўз мустақил, аниқ нуқтаи назарини билдириши ҳамда халқимизнинг маънавий уйғониши ва ахлоқий покланиши йўлидаги саъй-ҳаракатлари унинг сафларига тобора кўпроқ тарафдорларни жалб этмоқда. Ҳозирги кунда у ўз сафларида 360 мингдан ортиқроқ аъзоларни бирлаштириб турибди.

Республикамиз мустақиллиги шундай бир нав-ниҳолдирки, унинг ўсиши ва яшнаши учун халқимизга тинчлик, осойишталик, фуқаролар тотувлиги, жамиятимизнинг жипслашуви каби бақувват ва теран илдизлар керакдир. Зотан, Ўзбекистоннинг келажаги эзгуликнинг мустаҳкам пойдеворига қурилиши керак. Партия ўтган бир йил ичида ўз фаолиятини худди шу ишга бағишлаганлигидан биз бениҳоя мамнунмиз. Ишонаманки, у келгусида ҳам бу йўлдан оғишмай бораверади.

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг барча аъзоларини партия ташкил топганлигининг бир йиллиги билан чин дилдан ва самимий қутлайман. Жонажон Ўзбекистонимизнинг гуллаб-яшнаши йўлидаги фаолиятингизда сизларга катта муваффақият, сиҳат-саломатлик, бахту саодат тилайман.

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти,
Ўзбекистон Халқ демократик партияси Раиси.

«Учқун» трикотаж-атторлик ишлаб чиқариш бирлашмасида илғор ишчилар кўпчиликни ташкил этади. Чапдаги суратда тасвирланган Мамлида Сатторованинг бу ерда меҳнат қилаётганига 22 йил бўлди. Шу давр ичида у ҳалол меҳнати билан жамоа орасида ҳурмат қозонди. Ўнгдаги суратдаги Муқаддас Муталованинг номини ҳам унинг ҳамкасб дўстлари фахр билан тилга олишади.

Андрей Пишненко суратлари.

ЎЗБЕКИСТОН ДЕЛЕГАЦИЯСИ АНҚАРАДА

28 октябрь куни кечқурун Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов бошчилигидаги Ўзбекистон давлат делегацияси Анқарага келди. Шунингдек, Озарбайжон, Туркманистон, Қирғизистон, ва Қозоғистон Президентлари ҳам Туркия Республика деб эълон қилинган куннинг 69 йиллиги тантаналарида қатнашиш учун ташриф буюрдилар. Байрам тантаналари тугагач, туркийзабон мамлакатларнинг Туркия Республикасидаги расмий ваколатхоналарининг очилиш маросими бўлади.

30 октябрда буюк миллат мажлиси қароргоҳида туркийзабон мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг икки кунлик кенгаши иш бошлайди. Унда кенгаш иштирокчилари мазкур мамлакатлараро муносабатларнинг аҳволига доир масалаларни муҳокама этадилар, минтақадаги ва дунёдаги вазиятга муносабат билдирадилар. Шанба куни эса якуний ҳужжатларни имзолаш маросими бўлади.

(ЎзА).

ОНА ЮРТ СОҒИНЧИ

ЗАМОНА зайли ила она юртини ташлаб, бегона элларда сарсон-саргардон юришга мажбур бўлган Заҳириддин Муҳаммад Бобур ҳазратлари Ҳиндистонга бориб, буюк бир салтанат барпо этишга муваффақ бўлган эдилар. Ёзишларича, машҳур бобокалонимиз Андижондан келтирилган қовунларни кўзларига суртиб зор-зор йиғлаган эканлар. Ким билади дейсиз, балки ўзида шоирлигу шаҳаншоҳликни мужассам эта олган Бобур Мирзо киндик қони тўкилган тупроқни эслабгина қолмай ўзбек санъаткорлари, уларнинг дилрабо қўшиқлари, жозибадор рақсларини қўмсаб диллари хун бўлган бўлса ажаб эмас?!

Шу йилнинг 2—6 ноябрь кунлари Тошкент шаҳрида бўлиб ўтадиган ёш ватандошлар халқаро анжуманига хориждан ташриф буюрадиган миллатдошларимиз эса шаҳаншоҳлар орзу этиб тинглолмаган қўшиқларни азалий ватанларида тинглаш бахтига мушарраф бўладилар.

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Комитети, Ўзбекистон давлат телерадиокомпанияси ва Абдулла Қодирий номли Ўзбекистон жамғармаси Ботир Зокиров хотирасига бағишланган ёш ижрочилар II республика кўрик танловининг якуний босқичини ёш ватандошлар халқаро анжумани доирасида ўтказишга қарор қилди.

Санъат оламига эндигина қадам қўяётган истеъдодли ёшлардан ташқари халқимиз орасида аллақачон ҳурмат-эътибор қозонган Ғиёс Бойтоев, Муҳриддин Холиқов, Ҳожибой Тожибоев, Обид Асомов, Азим Муллахоновлар иштирок этиши кутилаётган ранг-баранг концерт дастурининг хорижий ватандошларимиз ва шунингдек, республикамиз ёшлари учун ҳам катта байрам совғаси бўлсин дея 3 ноябрь куни соат 19 дан 30 дақиқа ўтганда Халқлар дўстлиги номли саройда бўладиган концертга киришни бепул, таклифномалар асосида амалга оширишга қарор қилинди.

Анжуман ташкилий комитети барча йигит-қизларни ватандош ёшлар байрамида иштирок этишга чақирар экан, таклифномаларни Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Комитети, тегишли вилоят, шаҳар, район комитетларидан олишлари мумкинлигини маълум қилади.

Шуҳрат АРМОН.

Жўшқин муҳокама

ЎЗБЕКИСТОН маданият ходимлари малакасини ошириш институтида Ўзбекистон Республикаси Конституцияси лойиҳасининг муҳокамасига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилишни институт ректори Сирожиддин Каримов очар экан, бу Асосий қонуннинг лойиҳасини тайёрлаш ҳуқуқшунос ва жамиятшунос олимларнинг катта изланиш ва меҳнати натижаси эканлигини ва бу ҳужжатнинг қабул қилиниши ўзбек миллий давлатини шакллантириш йўлида қўйилган катта қадам бўлишини таъкидлаб ўтди.

Сўнгра фалсафа фанлари доктори, профессор Насриддин Зайниев Конституция лойиҳаси тўғрисида институт жамиятшунос олимлари томонидан билдирилган фикр-мулоҳазаларни баён этиб берди. Муҳокамада доцентлар Э. Ғ. Исломов, Б. М. Аминов, Э. У. Ўринов, катта ўқитувчи В. Д. Патхуллаевлар қатнашиб, лойиҳа матни тўғрисидаги таклифлари билан ўртоқлашдилар. Бу таклифлар Конституцион Комиссияга тақдим этилди.

Иброҳимжон АБДУРАҲМОНОВ.

Корхона юмушлари

ТОШКЕНТ ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти тасарруфида бир нечта кичик корхона ишлаб турибди. Олий ўқув юртининг «Машиналар мустаҳкамлиги ва таъмирлаш» кафедраси ҳам бу соҳада тадбиркорлик кўрсатмоқда.

Кафедра ташаббуси билан очилган кичик корхона «Зиёкор» деб аталди. Фаолияти пахтачилик машиналарини таъмирлашга қаратилган бу корхонанинг юмушлари кўпайиб қолди. Турли буюртмаларни адо этиш учун мутахассис олимлар ва муҳандислар қатор технологик жараёнларни такомиллаштиришга киришдилар.

Замонавий технологик таъмирлаш ва таъмирлаш-фойдаланишга топшириш ишларини тезлатиш йўлида техникавий ижодкорлик авж олди. Кафедра мудири, академик Ш. Йўлдошев бошлиқ бир гуруҳ олимлар «Зиёқор» истиқболи билан боғлиқ дастурни ишлаб чиқдилар.

Акбар АЛИЕВ.

Махсус сабоқлар

ЎҚУВЧИ-ёшларни электрон-техника ихтисослиги билан яқиндан ошно қилиш ишига фирмалар ҳам яқиндан бош қўшаётганлиги қувонарлидир. Тошкентдаги «Нурон» тижорат фирмаси ҳам талабаларда компьютер саводхонлигини ошириш мақсадида махсус сабоқлар уюштира бошлади.

Бундай машғулотларнинг фойдали бўлишини таъминлаш мақсадида фирма етарли миқдорда маблағ ажратди. Айни бир вақтда фирма америкалик мутахассислар билан ҳамкорлик ўрнатди. Америкадаги «Альтсофте» корпорациясининг ишчи маркази ташкил этилиши билан ўқувчи-ёшлар билан компьютер сабоқларини уюштириш учун қулай имконият туғилди.

Марказда ўтказилаётган машғулотлар «ақл»ли машиналарни программалаштириш масалаларига қаратилмоқда. Марказ сабоғини олган ёшлар «Компьютерланд» деган диплом эгаси бўлишади. Дипломли бу талабалар фирмада дастурловчи ва тижорат ходими бўлиб хизмат қилишлари мумкин.

Санъат ОЛИМОВА.

ҲАШАР ЙЎЛИ БИЛАН

ПОЙТАХТНИНГ Юнусобод районида жойлашган 21-болалар уйининг бугунги жамоли кишини ўзига мафтун этади. Чиндан ҳам болалар муассасасининг қайта тўла таъмирлаш жараёнида нафис сайқаллаш ишлари олиб борилди. Айрим хоналар дид билан жиҳозланди.

Бундай бунёдкорлик ишлари деярли ҳашар ёрдамида амалга оширилди. Оталиқ ташкилотлар ва йирик саноат корхоналари қўлидан келганча амалий ёрдам кўрсатдилар. «Узгорсантехгазмонтаж» ташкилоти таъмирлаш учун ишлатилган қурилиш материалларини етказиб берди. «Узагропромтехмонтаж» ташкилоти йўли билан ҳам қурилиш хом ашёлари ажратилди.

Бундай хайрли ишдан «Совпластитал» қўшма корхонаси четда қолмади. Корхона болалар уйига мебеллар олиб бериш учун етарли миқдорда пул ўтказди. Тошкент тўқимачилик машинасозлиги заводи ажратган маблағ ҳисобига ҳам турли хил мебеллар ва жиҳозлар сотиб олинди.

Анвар АЛИБОЕВ.

Ташкилотнинг амалий ёрдами

СЎНГГИ пайтларда ҳукуматимиз раҳбарлари томонидан ёшларни ижтимоий ҳимоялаш мақсадида кўпгина ишлар амалга оширилаяпти. Талабалар, ёш оилалар, ёш ишчилар ва қисқаси, ёшларнинг барча тоифалари учун имтиёзлар мавжуд. Лекин шундай экан деб, ҳукумат раҳбарларидан ёрдам кутиб, қўл ковуштириб ўтиравериш ҳам ярамайди. Бунинг учун ёшларнинг ўзлари ҳам ҳаракат қилиб, бирон-бир уюшмага бирлашиб, ўзини-ўзи таъминлашга ҳаракат қилмоқлари зарур.

Мана шундай уюшма — Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи ҳисобланади. Иттифоқнинг Ҳамза район комитетида ёшларни ижтимоий ҳимоялаш борасида салмоқли ишлар қилинаяпти. Районда ёшлар жамғармаси мавжуд бўлиб, у район ёшларининг моддий томондан қўллаб-қувватлаб турибди. Жамғармани ташкил қилишга район комитети томонидан 50 минг сўм пул ажратилган эди.

Ҳозирги кунда район ёшлари «Мулоқот» («Диалог») деб номланган ўз газетасига эга. Газета ёшларнинг муаммоларию фаолияти ҳақида батафсил ёритиб боради. Бундан ташқари бу ерда «Дўстлик» клуби фаолиятини давом эттираяпти.

Шаҳло ХУДОЁРОВА.

⬛ Бугунги кун нафаси ⬛

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Ўзбекистон пахтакорлари 3 миллион тонналик «оқ олтин» хирмони уйдилар. Ҳозир 4 район, 40 та жамоа, 65 та давлат хўжалиги ва 2860 дан ортиқ бригада деҳқонлари йиллик режага қўшимча пахта топширмоқдалар. Республика пахтакорлари давлат буюртмасини бажариш учун қабул пунктларига яна 1 миллион 300 минг тонна хом ашё етказиб беришлари керак.

● Самарқанд вилояти деҳқонлари уруғлик пахта тайёрлаш режасини бажардилар. Қабул пунктларига 33 минг тоннага яқин сифатли уруғлик пахта етказиб берилди.

● Олтинкўл райони пахтакорлари Андижон вилоятида биринчи бўлиб марраға етдилар. Давлатга 23 минг тонна «оқ олтин» топширган деҳқонлар давлат буюртмасига қўшимча яна 2 минг тонна пахта тайёрлашни мўлжаллемоқдалар.

● Ҳамза номидаги Санъатшунослик институтида «Шароф Рашидов ва ўзбек маданияти, санъати тараққиёти» мавзуида илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди.

● Ўзбекистонда давом этаётган Малайзия киноси ҳафталиги қатнашчилари Самарқанд шаҳрига ташриф буюрдилар. Улар Самарқанднинг тарихий ва меъморий ёдгорликлари билан танишдилар, машҳур шаҳар бозорида бўлдилар.

● Андижон ип-газлама ишлаб чиқариш бирлашмаси ўз ходимларини корхонага олиб келиш ва кетиш учун 40 та янги автобус харид қилди. Бу жамоа аъзоларини ташиш учун аввал автокорхоналарга автобусларга буюртма беришга сарфланаётган маблағни қарийб 10 миллион сўмга камайтириш имконини берди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Бурятия Олий Кенгаши ерга мулкчилик ҳуқуқини берадиган қарор қабул қилди. Унга кўра эндиликда бу республикада ерни сотиб олиш ва сотиш мумкин. Лекин фермерлар сотиб олган ерларини 10 йилдан сўнг, томорқаларни эса 5 йилдан кейин сотишга рухсат берилади.

● «Туркманистон» миллий авиакомпанияси машҳур Америка «Боинг-737-300» самолётларини харид қиладиган бўлди. Туркман учувчиларининг фикрича бу ҳозир нархи осмонга кўтарилиб кетган Россия самолётларини харид қилишдан манфаатлироқдир.

● Беларусь Бош вазири В. Кебич Россия Президенти Б. Ельцинга республикага собиқ СССРнинг ҳарбий бўлмаган денгиз кемаларининг бир қисмини беришда кўмаклашиш илтимоси билан мурожаат қилди. Беларусь ҳозир ўз миллий денгиз флотини ташкил этишга киришмоқда.

● Халқ депутатлари Новосибирск вилоят кенгаши сессияси Россияда президент лавозимини бекор қилиш таклифи билан чиқди. Бу масала хусусида сессия Россия халқ депутатларининг VII съездига мурожаат қилиб, Конституциядан президент лавозимига тааллуқли моддаларни олиб ташлашни таклиф қилмоқчи.

● Кеча Россия Президенти Болтиқбўйи давлатларидан Россия қўшинларини олиб чиқишни тўхтатиб туриш тўғрисидаги фармойишга имзо чекди. Ушбу давлатларда русзабон аҳоли ҳуқуқлари бузилаётганлиги муносабати билан Борис Ельцин қаттиқ ташвишланаётганлиги сабабли ушбу қарорга келинибди.

● Рублнинг қадри яна тушди. Россия Марказий банки 30 октябрдан бошлаб АҚШ 1 долларининг қиймати 398 рубль бўлганлигини маълум қилди.

ХОРИЖДА

● Украина Президенти Леонид Кравчукнинг Хитой Халқ Республикасига расмий ташрифи бошланди.

● Болгария парламенти мамлакат ҳукуматига унинг ташқи ва ички сиёсатига ишончсизлик билдирди. Натижада Филип Димитров бошчилигидаги ҳукумат истеъфога чиқишга мажбур бўлди.

● АҚШ федерал бюджети сентябрь ойида тугалланган 1992 молиявий йилни рекорд даражада—290,2 миллиард доллар камомад билан якунлади. Бу 1991 молиявий йилдагидан 20 миллиард доллар кўпдир.

● Афғонистон муваққат Президенти Бурхониддин Раббонийнинг 28 октябрда тугаган ваколати яна икки ойга узайтирилди. Афғонистон раҳбарлари кеча шу қарорга келдилар.

● 1993 йил ноябрида беш нафар АҚШ астронавти ва Россия космонавти парвоз қиладиган «Дискавери» кемасига полковник Чарльз Болден командирлик қиладиган бўлди. У АҚШнинг кўп марта фойдаланиладиган кемасида космосга уч марта парвоз қилган.

● Эстонияда халқаро телефон алоқаси учун тўланадиган ҳақ 5—10 баробарга ошди. Эндиликда бу давлатдан Москва билан гаплашиш учун ҳар бир дақиқага тўрт крон (120 сўм) тўлаш керак бўлади.

* Спорт янгиликлари

АТЛАНТА (АҚШ)да 1998 йилги Яхши Ният ўйинларини ўтказишга даъвогар Нью-Йорк, Даллас, Сент-луис ва Майами шаҳарлари ўртасида танлов уюштирилди. Унда сув спорти турлари ва велотрек учун янги иншоот қуришга 6 миллион доллар ажратган Нью-Йорк шаҳри ғолиб чиқди.

Маълумки, 1994 йил Яхши Ният ўйинлари Санкт-Петербург шаҳрида бўлиб ўтади.

* * *

КЕЧА Японияннинг Хиросима шаҳрида Шарқнинг 9 давлат ўртасида 10-Осиё Кубоги ўйинлари бошланди. Икки гуруҳга бўлиниб ғолиблик учун курашаётган жамоаларнинг энг кучлилари 8 ноябрь куни бўлиб ўтадиган финал баҳсларида иштирок этадилар.

Эслатиб ўтамиз, Саудия Арабистони терма жамоасини чемпионатга Валерий Лобановский тайёрлаган.

* * *

БЕРЛИН шаҳрининг 2000 йилги Олимпиада ўйинларини ўтказишга даъвогар эканлиги кимларгадир ёқмаётган кўринади. Куни кеча мазкур шаҳарни Олимпиадаги тайёрлаш ишларини ўз бўйнига олишга қарор қилган машҳур бир фирма қароргоҳи номаълум шахслар томонидан ёқиб юборилган. Жиноят қидирув бўлими ходимлари бу ердан «Кимки Олимпиада олови билан ўйнашса, қўли куяди, биз нафақат Берлин, балки давлатимизнинг бошқа шаҳарларида ҳам Олимпиада ўтказилишига қаршимиз», деган мазмундаги мактуб топганлар.

* * *

ТИЛБУРГДА ўтаётган халқаро шахмат турнири ниҳоясига етди. Беларуслик Борис Гельфандни мағлубиятга учратган голландиялик гроссмейстер Майкл Адамс мутлақ ғолибликни қўлга киритди. Унга 100 минг гульден мукофот топширилди.

* * *

«БАҲОР — куз» тартиби бўйича ўтказиладиган футбол бўйича Швеция чемпионати ниҳоясига етди. Унда ўзининг 55 йиллик тарихида биринчи маротаба Стокгольмнинг АИК жамоаси мамлакат чемпиони унвонини қўлга киритди.

* * *

ПОЙТАХТИМИЗДА қиличбозлик бўйича машҳур спорт устаси, уч карра жаҳон чемпиони Собир Рўзиев шарафига бағишланган мусобақалар якунланди. Саккиз йилдан буён мунтазам равишда ўтказиб келинаётган мазкур мусобақаларда ўтган йили барча совринли ўринларни Олмаота жамоалари забт этган, Ўзбекистон вакиллари эса ўзларининг ўта меҳмондўст эканликларини намойиш этиб, камтарлик билан жадвалнинг сўнгги поғоналарига жойлашиб қўя қолгандилар. Бу йилги жангларда ҳам маҳоратда қозоғистонликларнинг олдига тушадигани бўлмади. Улар фахрли биринчи ўринни эгаллаб она юртларига ёруғ юз билан қайтиб кетдилар.

Шуҳрат ЗОКИРОВ.

БУГУНГИ СОНДА:

1-саҳифада
⊙ Қон-қардош Туркия диёридаги мустақиллик кунига бағишланган тантаналар файзи.

2-саҳифада
⊙ Ҳамиша умид билан яшамоқ, ҳеч қачон тушкунликка берилмаслик чинакам мард одамнинг фазилатидир.

3-саҳифада
⊙ Шароф Рашидов ҳар гапларининг бирида «Ўзбекистонни кўтаришимиз, дунёга кўз-кўз қилишимиз керак» дер эдилар.

4-саҳифада
⊙ 2 ноябрдан 8 ноябрга қадар «Ойнаи жаҳон» орқали намойиш қилинадиган бири-биридан завқли, мароқли кўрсатувлар дастури билан танишасиз.

АМАЛДАГИ ҲИМОЯ

«ТОШКЕНТ тўқимачилик комбинати» ип-газлама ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қилаётганларнинг сони бугунги кунда салкам 15 минг кишини ташкил этади. Бозор иқтисодиётига ўтилиш туфайли турмуш тарзининг оғирлашиб кетиши корхона маъмурияти ва касаба уюшмасидан ишчи-хизматчиларнинг муаммо-ю ташвишларини ўз елкаларига олишни талаб этади. Айниқса, 10—15 йиллаб уй-жой олиш учун навбатда турганлари, фарзандлари кўпайган оилаларга мўлжалланган ётоқхоналарда қийналиб қолаётганларни бошпана билан таъминлаш энг оғриқли муаммолардан биридир. Шуни назарда тутган бирлашма маъмурияти уй-жой қуриш учун керакли хом ашёларни топиш учун кераклича маблағ ажратди. Яқин орада уй олиш учун навбатда турганлардан 90 киши хусусий бошпанасига эга бўлади.

Баҳодир ОРИПОВ.

Ғазалхонлик

АЙЛАСА

Қалам сингни ўзга дилдор ҳуснини иншо айласа,
Ҳоға ёнсин ўзга васфин бағрига жо айласа,
Тошга тегсин ул сиёҳдон, парчаласин минг бўлак,
Куфр хаттига дилида ранг пайдо айласа.
Воз кечармен ўзлигимдан, парчалаб еттум дилим,
Сендин ўзга хусни они лаҳза шайдо айласа.
Ҳам макону, ҳам замонда ҳеч қарорим қолмағай,
Ер кўзимга бир кўриниш кўп тамошо айласа.
Нозу истиғно билан ул қиймағай ҳар дамда юз,
Не бўлар мен ташнага бир карра парво айласа.
Кимга айтай ёр ҳажрин жабрини олам аро,
Жисми зорим ёр қилиб ул ўзни Зуҳро айласа.
Хуснига банд бўлмоғингдан ўзга имкони йўқ Зиё,
Дилбаринг хусн аҳли нура ўзни якто айласа.

НЕ САБАБ?

Куйдириб ишқ отошида куймагайсан не сабаб?
Сўйдириб, дилбар ўзинг хеч сўймагайсан не сабаб?
Менга доим зарда билан ишқ чиниқриб боқасан,
Ўзгаларга хеч қовоғинг уймагайсан не сабаб?
Икки чашминг кўш отар, лек унсиз ўқлар отади,
Жон сувин жонсиз дилимга қуймагайсан не сабаб?
Бор тириг жон ишқ деган бир ҳузурга бандадир,
Сен муҳаббат қудратин туймагайсан не сабаб?
Кулласан офтоб юзингни ислнгида энганим,
Тинмайин кўзларингни тавоф қилмагайсан не сабаб?
Сенга дардим сўзлайин деб лаб очар бўлсам, нечун,
«Э, боринг», — деб қўлин силтаб сўзлагайсан не сабаб?
Бу Зиё битди ғазални бир савол сўрмоқ учун,
Куйдириб ишқ отошида куймагайсан не сабаб?

Зиё НАЖМИЙ,
Андижон.

⊙ Шаҳримиз хонадонларида ўтаётган тўйлар бир умрга ёдда қолади.

Рустам Шарипов суратлари.

Обуна—93 *Обуна—93* *Обуна—93*

МАЪНАВИЙ ЖУДА ЗАРУР

СОЛИҲ кишиларнинг яхши фазилатлари ҳақида ибратли ҳикоятлар тўқилганини биламиз. Республикамизнинг барча вилоятлари каби Фарғонада ҳам «Тошкент оқшоми» газетасини шунақанги севиб ўқишадики, у билан боғлиқ қизиқ бир воқеа кўпдан бери одамлар ўртасида тилдан тилга кўчиб юради. Менга бу воқеани Фарғона шаҳрининг Оқариқ кўчасида яшовчи доришунос олим Мирзамир Мирзашарипов айтиб берган эди.

Ҳикоянинг мазмунича, Фарғона вилоятида «Оқшом» газетасининг жуда ихлосманд бир мухлиси бор экан. Унинг бирбиридан азамат тўрт ўғли бўлиб, кечки пайт олдинма-кейин уйга кириб келишаркан-да, дадалари билан саломлашиб, кўнгил сўрашиб хушчақчақлик қилишаркан. Дадалари бўш қолиши билан ўғиллари қатори кечқурун келган «Оқшом»ни қўлга олиб, ундаги мақолаларни мириқиб мутолаа қилар, оиладагиларига ҳам ўқиганларини ҳаяжон билан ибрат сифатида сўзлаб бериб завқланаркан.

Мухлис бу киши нимагадир фаромуш бўлиб вақтни ўтказиб юборибди-ю, газетага ёзилолмай қолибди. Шу кўйи уйида диққат бўлиб ўтирган экан, ҳазилкаш қўшниси кириб келибди.

— Ҳа, Жўра, тўйда ош етмай қолгандек нега қовоқ-тумшуғинг осилиб ўтирибсан, нима бўлди? — деб ҳол сўрабди у.

— Дард бўлди! — дебди куюниб мухлис. — Бешинчи ўғлимдан айрилдим!..

— Нима?! — ҳайратдан қотиб қолибди қўшниси. — Қанақа бешинчи ўғлинг, ахир бор-йўғи ўғлинг ўзи тўртта-ку?!.

— Э, қўй, тушунмайсан! — деб қўл силтабди киши тажанг бўлиб. — «Тошкент оқшоми» деган газетани биласан-ку, ўша бешинчи ўғлим ўрнида эди, ёзилолмай қолиб, ундан айрилдим.

Қўшни киши дўстидан бу гапни эшитиб, кулибди:

— Оббо, ўғлимдан айрилдим деганингга капалагим учиб кетди-я, хумпар!.. Битта газетга шунчами? .. Ёзилолмай қолган бўлсанг, дўкончадан олиб ўқийверасан-да...

— Эй, отам, энди ҳар куни дўконма-дўкон «Оқшом»имни қидириб юраманми, «депицит» бўлади, ҳар куни топиб бўлмайди. Эсизгина, бир йилга ёзилиб қўйсам, тўрт ўғлим қаторида бешинчи бўлиб ўзи эшигимдан кириб келарди, янги-янги гапларни, дилкаш суҳбатларни, ҳикмат тўла саҳифаларни «Мана, мириқиб ўқинг!» деб қўлимга тутқазарди. Аттанг, ёзилолмай қолдим!

...Бу ҳикоя бежиз айтилмаган. «Тошкент оқшоми» чиқа бошлаган 1966 йилдан бери уни нафақат тошкентликлар, балки бутун жумҳуриятимиз вилоятларида ҳам қизиқиб ва севиб ўқишади. Ҳамма жойда унинг минг-минглаб ихлосманд мухлислари бор. Катта бир мамлакатдек икки миллиондан зиёд аҳолиси бор Тошкент шаҳридан ташқари, район ва вилоятларда ҳам унга иштиёқ билан ёзилишади.

Хўш, «Тошкент оқшоми»нинг қандай фазилати бор? Аввало у дунё воқеаларидан, пойтахтимизнинг жўшқин ҳаётидан, турли-туман янгиликлардан ихчам ва лўнда хабарлар беради. Биргина «Бугунги кун нафаси» рукнида ўнлаб қизиқарли маълумот-янгиликлар билан таништиради. Кичик-кичик ахборотлар бир нафас олганда ўқиб чиқилади. Инсоний қадриятлар, урф-одатлар, улуғ сиймолар, янгича расм-анъаналар ҳақидаги мақолалар мухлисларга жуда ёқади.

«Тошкент оқшоми»нинг яна бир фазилати тилининг равонлиги, ифодаси чиройлилиги, воқеаларнинг ҳаётий баён этилишидир. Ундаги ҳар қандай мақолани ўқишга киришиш билан ўзига тортади, маънавий руҳ беради. Газетанинг анъанавий «Одобнома», «Сиҳат-саломатлик», «Нозокат», «Кулгихона», «Табиат ва инсон», «Дам олиш оқшомида» саҳифалари, «Ҳикматнома», «Томорқа», «Ҳаёт сабоқлари» каби ўнлаб рукнларида бериладиган ўқимишли мақолалари оқшомхонлар давраларида баҳслар қўзғайди, руҳий-маърифий озиқ беради.

Мустақилликка эришган халқимиз мозийдаги бебаҳо меросларни ўрганиш у ёқда турсин, ҳатто она Тошкент тарихини билишга муштоқ эдики, мунаввар кунлар келиб бу бахтга мушарраф бўлиб турибмиз. Шу нуқтаи назардан «Тошкент оқшоми» газетаси маънавий жуда зарур ва хайрли юмушни адо этиб, халқимиз тарихига доир мазмунли, фойдали ва илмий пухта қизиқарли мақолаларни чоп этаётгани биз мухлисларни беҳад хурсанд қилаяпти. Фикримиз умумий бўлмаслиги учун газетанинг «Тошкент тарихига янгича назар», «Хориждаги ўзбеклар», «Маданий меросимиздан», «Сиз кутган учрашув», «Буюк сиймолар», «Тарихимизнинг ўқилмаган саҳифалари», «Йиллар қатидаги сирлар», «Маънавий қадриятларимиз», «Бир асар тарихи» каби рукнлар остида берилаётган ўнлаб ўқимишли мақолаларни мисол қилиб келтиришимиз мумкин. Уй-рўзғор юмушлари, фойдали маслаҳатлар, саволларга ҳуқуқшунос жавоблари, жисмоний чиниқиш тадбирлари ва бошқа юзлаб мавзуларни ёритиши билан «Тошкент оқшоми»ни мухлислар яхши суҳбатдош, хабардош, дилкаш газета деб бежиз айтмайдилар, уни ақлли, зукко ҳар бир уй соҳиби хонадонига аъзо қилади. Куни-кеча Юнусобод районидаги 53-алоқа бўлимида бўлганимда шундай кишилар билан ҳамсуҳбат бўлдим.

— «Тошкент оқшоми» нуфузли газеталардан бири, — деди 150-мактаб ўқитувчиси Мавлуда Турдиева. — Ҳозир ҳар хил газеталар кўпайиб кетди, мен пойтахтимизнинг «Оқшом» газетасини севиб ўқийман.

— Ўзбекистонда атиги учтўрт нашрлар қаторида «Тошкент оқшоми» ҳафтасига беш марта чиқиши билан яхши суҳбатдош газета, — деди «Ўзбексельмаш» бирлашмаси хизматчиси Илҳомжон Фармонов. — Ундаги мақолалар ҳузур бағишлайди.

Ҳозирги бозор иқтисодиёти қийинчиликлари ва қимматчиликка қарамай маърифат-маънавиятнинг қадрига етадиган кишилар газета-журналларга ихлос-эътиқод билан ёзилишаётганининг гувоҳи бўлдим.

— Нашрлар нархи анча қиммат, ҳамёнга оғирлик қилмайдими? — деб сўрадим «Оқшом»нинг бир мухлисидан.

— Йўқ, — деди у дадил. — Бир кило сабзи 30 сўм, асал 300 сўм, оддий бир кўйлак 500 сўм бўлиб турганда, «Оқшом»нинг бир йиллик нархи катта пул эмас. Бир йилга ёзилиб қўйсам, уйимга йил бўйи яхши дилкаш газета келиб туради.

— Мен ҳам «Тошкент оқшоми»га бир йилга обуна бўлдим, — деди Курортная кўчасидаги 50-уйда истиқомат қилувчи Д. Жалолов. — «Оқшом»да одоб-ахлоқ мавзуларида кўп яхши мақолалар мунтазам берилади.

Жаҳон Обидова кўчасидаги 2-уй, 101-хонадонда яшовчи Отажонов ҳам «Тошкент оқшоми»га бир йилга обуна бўлди.

— Бу газетани жуда севиб, мароқ билан ўқийман, — деди у. — Оиламизда фарзандларимиз ҳам бу газетадан кўп яхши одоб-ахлоқ тарбиясини олишади.

53-алоқа бўлимида кейинги ҳафта ичида 500 дан ортиқ киши обуна бўлдики, уларга К. Дадабоева, Я. Бойматова, Ф. Гарипова каби алоқа ходимлари намунали хизмат кўрсатишмоқда.

«Оқшом» чиройли, мазмунли ва қизиқарли мақолалари билан халқимизнинг шу қийин кунларида ҳамдарди, ҳамдами ва дилкаш суҳбатдоши экан, бундан буён ҳам у ҳар бир хонадоннинг аъзоси бўлиб қолади.

Тўлқин РАСУЛЕВ,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган журналист.

Яхши фазилатлар

УМИДВОРЛИК ҚУДРАТИ

ОРЗУ-умид, келажакка ишонч, қувончли кунларни кутиш киши руҳини тетиклаштириб, яшашга иштиёқни уйғотадиган ҳиссиётдир. Ушбу руҳий ҳолатнинг жуда кўп ижобий томонлари борки, меваси ширин, натижаси қувончлидир. Орзу-умид, келажакка иштиёқ шунинг учун ҳам яхшики, у одамларни ҳаракат қилишга ундайди, кишилар фаолиятининг кучайишига туртки бўлади. Орзу билан, умид билан яшаш кишиларга шоду хуррамлик, хурсандчилик ато этади. Орзулар оғушида киши ширин хаёлларга бориб, маза қилади. Ана шу орзулар оғушида яйрайди, бутун жисми жунбушга келиб, роҳатланади. Айни вақтда орзуга етишиш учун одамларда куч-қувват, ғайрат пайдо қилади. Одамлар орзу-ниятларга етишиш учун қийинчиликларни енгади, тўсиқларни бартараф этади.

Орзу-умидлар одамларга қийинчиликларни енгишда кўмакдош ҳамдир. Орзу-ҳаваслик билан умид оғушида юришлик одамларни келажакка иштиёқ руҳида тарбиялайди. Ширин, шарофатли орзулар, ёқимли умидлар инсонни тарбиялайди, уни маънавий гўзаллаштиришга хизмат қилади. Орзу-умидларнинг яна жуда кўплаб ижобий томонлари борки улар фақат яхшиликларга, эзгуликларга хизмат қилади.

«Орзуга айб йўқ», дейди халқимиз, аммо унда жуда фойдали томонлари бор эканки, одамзод учун яхшиликларнинг кони экан. Лекин орзуга етиш учун, умидларни рўёбга чиқариш учун, машаққатли меҳнат қилишга, ростакамига тер тўкишга тўғри келади. Фақат бугина эмас, орзунинг ушалиши учун инсон ақлининг куч-қудратидан фойдаланмоғи керак. Инсон заковатининг чексиз имкониятлари ҳам орзуга, умидга айланган ишларни амалга оширишга хизмат қилмоғи даркор. Инсондаги тадбиркорлик, зукколик, ишбилармонлик хислатлари ҳам орзуларни рўёбга чиқаришга, умидларни амалга оширишга хизмат қилдирилса нур устига аъло нур бўлади. Айни вақтда ушбу ижобий хислатларнинг имкониятларидан тўла фойдаланишда ҳам сир катта. Яъни бунинг учун ҳам одамларда фаҳм-фаросат имкониятларини ишга солишлик талаб этилади.

«Бахтли кунларни кутиш, — деб ёзганди адиблардан бири, — баъзан ўша кунларнинг ўзидан анча яхшироқ бўлади». Буни қаранг-а, нақадар дилбар жумла, адибнинг фикрига мутлақо қўшилмоқ керак. Ахир ўзингиз ҳам бир ўйлаб кўринг, қандайдир орзу-умидлар оғушидасиз, ўша умид қилаётган нарсаларни кўз ўнгингизга келтириб, хаёлан завқ-шавққа тўлаяпсиз, унинг оромбахш лаззатларидан ҳузур қилиб, тин олаяпсиз. Ушбу умид қувончлари баҳри-дилингизни очиб, сизни яйратаяпти. Ахир бунинг инсон соғлиғига ҳам ижобий таъсири бор. Кишини тетик, бардам қилади ва айни вақтда яхши кайфият бахшида этади. Шунинг учун ҳам алломалардан бири «инсон ҳаётида энг кўп фойда берадиган нарса — умид» деганди. «Ҳамиша умид билан яшамоқ, — деганди қадимги рим тарихчиси Луций Флор, — ҳеч қачон тушкунликка берилмаслик чинакам мард одамнинг фазилатидир».

Дарвоқе, умид мард одамга қаноат, йўлчи юлдуз, ҳаракат дастури ҳамдир. Бундан ташқари умид одамларни хилқатдан олиб чиқадиган восита ҳам экан.

Етмишинчи йил кўкламида қариндош, ота-оналарни кўргани Қашқадарёга боришга тўғри келганди. Эртаси куни отам: «Қишлоқдошимиз Авлоқулни кўриб келсанг яхши бўларди, аҳволи ёмон», деб қолдилар. Авлоқул тоғанинг аҳволи биз тасаввур қилгандан ҳам оғирроқ экан. Қараб турувчилар айтишдики, бир неча кундан бери ҳеч вақо емаётган экан. Аҳволини кўриб ачиндик, ҳаттоки гапиришга ҳам ҳоли йўқ эди. Бундай вақтда таскин бериш учун ҳам сўз тополмай қолар экансан. Чунки шифокорлар «одам бўлмайди» деб қайтариб юборишганларини эшитиб, биз ҳам умидимизни уздик. Лекин менда қандайдир куч пайдо бўлиб тасалли беришга иштиёқ алангаланди. Чиройли гапларни топишга ҳаракат қилдим. Мажбуран бўлса ҳам икки қошиқ иссиқ сут ичиришга муваффақ бўлдик. Фақат сут ва сут истеъмол қилишлигини таъкидлаб, қорни оғриса чидашликка даъват этдим. Эртасига яна хабар олсам, сал тетикроқ, руҳиятини кўтаришга уриниб, болалари ёш эканлигини таъкидладим, кечагидан дуруст бўлаётганига ишонтиришга ҳаракат қилдим. Қараб турганларга тайинладимки, ким касални кўргани келса, энг аввало сўзни: «Авлоқул, яхши бўлиб қолибсиз»дан бошласин дедим. Учинчи куни рафиқаси Ойтош опанинг айтишича бир пиёла сут ичибди.... «Келганимда қўйни ўзингиз сўясиз» деб қистириб ҳам ўтдим. Хулласи калом тўртинчи кундан бошлабми, бешинчи кундан бошлабми, эслолмайман, яшашга умид учқунларини уйғотишга муваффақ бўлдик. Қорин оғриғи ҳам аввалгисидан сал «қўйганлиги»ни айтиб қолди. Баҳор фаслидаги тоғ ҳавоси, янги соғилган сигир сути ва шифокор-у табибларнинг муолажаси ўз натижаларини бериб, ўнглана борди. Биз эса ҳаётга умидвор бўлиш иштиёқини мустаҳкамлаш учун бор бисотимиздаги сўз бойликларимизни ишлатиб руҳий озиқа бера бошладик. Бир ҳафта — ўн кундан кейин ўзи ташқарига чиқиб, ҳовли айланадиган бўлди. Қариялар эса: «Тангрининг марҳамати кенг, Авлоқулни қайтиб берди», деб умидга умид қўшиб, соғайишига ишончини мустаҳкамлади. Ҳа, ҳаммамиз бир бўлиб Авлоқул тоғанинг умидини келтирдик. У кишида яшашга иштиёқ умидлари кучайиб, бардамлиги ошиб, кучига-куч қўшила борди. Эндигина 35 баҳорни кўрган вужуд ҳам ўз навқиронлик сўзини айтди шекилли.

Ана сизларга умидворликнинг кучи. «Ҳеч қайси табиб толиққан вужуд ва азоб чеккан қалб учун, — дея таъкидлаган эди австриялик адиб Стефан Цвейг, — умидчалик дори топиб беролмайди».

Умидсизлик, тушкунликка тушиш бунинг акси бўлиб, нақд жаҳаннамнинг ўзидир. Ҳа, унинг оқибати фожиадир. Кўнгилсизликларга дучор қилади. Бор имкониятни ҳам бой бериб, танг аҳволга солиб қўяди. Умидсизлик душман, тушкунлик кулфат. Келажакка иштиёқсизлик — таназзул, инқироздир. Аммо умидворлик, бу — инсонга берилган катта туҳфадир. Унинг имкониятларидан фойдаланиш фақатгина фойда. Инсон умид билан яшар экан, орзулар оғушида яйрар экан, қийинчиликлар осонлашади, мусибатлар парчаланади, ғам-андуҳ туман сингари тарқалади. Ҳаттоки ўлим ҳам умиддан чекинар экан!

Мусоқул УСМОНОВ,
Тошкент Молия институти тарих кафедрасининг мудири, тарих фанлари номзоди.

ДАЛДА БЕРМОҚДА

— АЗИЗ биродарлар, Сизларни билмадиму лекин мен учун энг қадрдон ва дилкаш газета — бу «Тошкент оқшоми» газетасидир. Исми жисмига ярашиқлигини айтмайсизми?! Менку нафақахўрман, лекин «Оқшом»нинг бошқа муштарийлари бўлган аксарият кишилар уни ҳориб-чарчаб, ишдан, давлат хизматидан келгандан сўнг оила даврасида мириқиб ўқишади. Мени-ку қўяверинг, бўш қолдим дегунча кўзойнакни тақиб «Оқшом»ни қўлга оламан. Биз қарияларнинг дилидагини ҳам топиб ёзаётганлиги айниқса манзур бўлмоқда.

Ҳозир турмушимиз бирмунча қийин кечяпти. Лекин биз бундан ҳам оғир кунларни, очлик ва қаҳатчиликни кўрганмиз. Бу кунлар ҳам унут бўлиб кетади. Унга тўла ишонаман. Шу маънода олганда «Оқшом» газетасида босилаётган, келажакка ишонч руҳи билан суғорилган мақолалар кўнгилларимизга далда бермоқда. Шундай мақолаларни келаси йили ҳам мунтазам ўқиб борай деган ниятда газетага ёзилдим. Сизлар-чи, азизлар? Агар 1993 йил учун обунани расмийлаштирмаган бўлсангиз Сизларга мен Парангийнинг шундай ўгити бор: вақтни қўлдан бой бермай «Тошкент оқшоми»га ёзилиб қўйсангиз йил бўйи у Сизнинг ажойиб маслаҳатгўйингиз, ҳамдард ва маслакдошингиз бўлиб қолади. Газета ходимлари ваъда қилишганидек, келгуси йилда ҳам «Оқшом» саҳифалари орқали бири-биридан қизиқарли ва мароқли мақолаларни ўқиб бориш ҳаммамизга насиб этсин...

Хуллас, суратчимиз Рустам Шарипов тасвирга туширган ва бугун дил сўзларини изҳор этган нуроний отахонимиз айтиб ўтганларидек «Тошкент оқшоми»га 1993 йил учун обуна давом этмоқда.

Яна бир бор эслатиб ўтамиз:

⊙ Бир йиллик обуна нархи — 510 сўм.
⊙ Олти ойга — 255 сўм.
⊙ Уч ойга — 127 сўм 50 тийин.
⊙ Бир ойга — 42 сўм 50 тийин.

«Тошкент оқшоми» Ўзбекистонда атиги уч-тўрт нашрлар қаторида ҳафтасига беш марта чиқадиган газета эканлигини унутманг. Унинг нашр кўрсаткичи — 64690 эканлигини ҳам яна бир бор эслатиб ўтамиз. Газета обунасига монелик қилингудек ҳоллар бўлса 33-29-70 рақамли телефонга қўнғироқ қилишингиз мумкин.

Маданият масканларида

«ТЎҚИМАЧИ»ДА ИЖОДИЙ КЕЧА

КЕЙИНГИ вақтда бозор иқтисодиётининг ўзига хос тақчилликлари, нарх-навонинг кескин кўтарилиб бораётгани одамларни мушкул аҳволга солмоқда. Эндиликда ёшу қари рўзғор ташвишида, турмушни бироз бўлсада енгиллатиш чораларини ахтариш билан овора. Мана шундай бир вақтда кишиларга маънавий мадад бериш, улар кўнглини кўтариш, ташвишлардан халос этиш шаҳримиздаги маданий-маънавий марказларнинг асосий вазифасидир. Тўқимачилик ва ип-газлама ишлаб чиқариш бирлашмаси қошида фаолият кўрсатаётган «Тўқимачи» марказининг бу борада олиб бораётган ишлари айниқса диққатга сазовор.

Яқинда мазкур марказда янги мавсумнинг очилиши муносабати билан қатор ижодий жамоалар иштирокида тантанали кеча бўлиб ўтди. Бу тадбирда Ғ. Мирёқубова раҳбарлигидаги ўзбек халқ рақс дастаси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Я. Фрумгарц бошқараётган халқ тасвирий санъат студияси, В. Дарейко раҳбарлигидаги «Чебурашка» болалар хореографик дастаси, «Лола» қизлар рақс дастаси ва бошқалар иштирок этишди. Қувноқ куй-қўшиқлар рақсга уланиб кетди. Иштирокчиларни республика енгил саноат ходимлари касаба уюшмалари инструктори Мария Буковская қизғин қутлади. Шундан сўнг жамоалар мазкур йил учун эълон қилинган ижодий танлов шартлари билан таништирилди.

— Марказ фаолиятини янада такомиллаштириш, санъаткорлар истеъдодини намоён этиш мақсадида эълон қилинган танлов катта аҳамиятга эга, — дейди биз билан суҳбатда «Тўқимачи» маркази директорининг ўринбосари Й. Камолов. — Танлов ғолиблари бадиий кенгаш томонидан шу йилнинг май—июнь ойларида бўладиган ҳисобот концертида аниқланади. Мукофотлар биринчи ўрин учун — 10 минг сўм, иккинчи ўринга — 8 минг сўм, учинчи ўринга — 6 минг сўм қилиб белгиланди.

Маданий марказда бундан ташқари бошқа турли хил тадбирлар ҳам ўтказилиб туриладн. «Қиз бола — одоби билан», «Саришта уй — фариштали уй», «Сиз бунга нима дейсиз?» каби мавзулардаги баҳс ва мунозаралар шулар жумласидандир. Уларда олимлар, турли соҳа мутахассислари ҳам иштирок этишмоқда.

Зулфия
ДЎСМУҲАМЕДОВА.

Санъатимиз фидойилари

БАРҚ УРГАН САЛОҲИЯТ

ИСТЕЪДОДЛИ мураббий ва бастакор, атоқли ижрочи Эргаш Шукруллаев халқ артисти Тамарахоним дастасида, Ўзбекистон давлат филармониясининг Тўхтасин Жалилов номли халқ чолғулари оркестрида созанда сифатида ижрочилик салоҳиятини алоҳида маҳорат билан кўрсатган санъаткордир. Э. Шукруллаев бутун ижодиёти мобайнида маҳорат ошириш, мусиқа сирларини астойдил ўрганишни канда қилмаган. У ўзбек бастакорлари ижодини диққат билан тинглади. Ўзбек давлат консерваториясининг халқ чолғулари ва бастакорлик бўлимида талабалик йиллари устоз муаллимлари Георгий Мушель ва Сайфи Жалиллардан таҳсил олди. Санъаткор 1937 йилда Москвада бўлиб ўтган Ўзбекистон санъати ўн кунлигида қатнашди. 1951 йили эса Берлиндаги III Жаҳон ёшлари фестивалида иштирок этди. У дастлабки устозларидан Ҳалим ва Аҳмаджон Ихтиёровларни доимо ҳурмат ила тилга олади.

Э. Шукруллаев Бухородаги Файзулла Хўжаев номли мактабда ўқиди, сўнгра Шарқ мусиқа мактабида малакасини оширди. Созанда Нажмиддин Насриддиновдан афғон рубоби бўйича дарслар олиб Шашмақомнинг «Бузрук» шўъбасини тез орада ўзлаштириб олди ва Бухоро томошагоҳларида ўтказилиб турадиган мусиқий оқшомларда қатнашди. Санъаткор Саттор Ярашев раҳбарлигидаги дастада созанда бўлди. Эргаш Шукруллаев композиторлик борасида ҳам элда таниқли ва эъзозлидир. «Табассум» эшиттиришлари, ўзбек кино фильмлари учун яратган завққа тўлган, юморга бойлигида ўзига хос йўналишга эга куй ва қўшиқлар бор. «Сартарош», «Чойхоначи», «Баҳор» каби қўшиқлари эл оғзига тушган. Тошкент, шаҳримиз ҳаёти, унинг гўзал манзаралари бастакорни доим илҳомбахш асарларга чорлаган.

Кекса, лекин қалби навқирон санъаткорнинг шарафли 70 йиллигини муборак этгани бугун кечқурун «Баҳор» томошахонасига унинг мухлислари келишади. Биз ҳам Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, Ўзбекистон композиторлар ҳамда театр арбоблари уюшмасининг аъзоси Эргаш акага бу кунда янги илҳомлар ва сиҳат-саломатлик тилаймиз.

Ҳасан ИБРОҲИМОВ.

* Шароф Рашидовнинг 75 йиллиги олдидан

Қутлуғ БАШАРОВ:

«ЎЗБЕКИСТОН — МУҲАББАТИ ЭДИ»

Қўлингизга бир китобни олдингиз, дейлик. Муҳаббат билан ўқиб чиқдингиз. Лекин саҳифаларда бирорта ҳам суратга безакка дуч келмадингиз. Китоб қаҳрамонлари қандай экан ўзи? Сиз энди тасаввур қила бошлайсиз. Кўз олдингизда турли қиёфадаги кишилар жамлана бошлайди...

Эсимда, машҳур «Алпомиш» достони янги босилиб чиққан пайт эди. Муқоваси, ички бетида халқ қаҳрамонининг В. Кайдалов ишлаган сурати бор эди. Достонни берилиб ўқир, Алпомишнинг ана шу суратига тикилиб қолардим...

Ўзбекистон халқ рассоми Қутлуғ Башаровнинг устахонасига киришимда уни қизғин иш устида учратдим. У «Кашмир қўшиғи» китобига ишланган суратларни катта ҳажмда қайта ишлаётган, кириб борганимда Наргиз суратига охирги жилоларни тортаётган экан. Шу ерда қулоғимга ширин овоз соҳибаси Севара Қобулованинг овози эшитилди: «Дутоналар бормисиз, омонмисиз, жам бўлиниб, гулзорнимиз?»...

— «Кашмир қўшиғи» ана сизни ниҳоятда чорлади чоғи, — деди мусаввир кулиб.

— Ноябрь ойининг тўрт-бешинчисида Жиззахда Шароф Рашидовга бағишланган кўргазма очилади. Шунга тайёрланяпман. Кейин Шароф Рашидов музейи очилади. Шу музейга ҳам экспонатлар зарур. Ўзингиздан сўрасак... Нечук камина йўқлаб қолибсиз?

— Сиз Шароф Рашидов романларига суратлар ишлагансиз-а? — саволга савол билан жавоб бердим.

— Тўртта китобларига! — Қутлуғ Башаровнинг овозида фахрланиш акс этди. — Шуларни кўрганни истайсизми?

— Кўргани, суҳбатлашгани...

Қутлуғ ака ишини тўхтатди. «Ҳозир» дедию кўз олдимга қаламда ишланган ўнга яқин суратларни ёйиб ташлади.

— «Ғолиблар» романига ишланган суратлар, — изоҳ берди мусаввир, — қалай?

— Ажойиб, — дедим бири-биридан гўзал суратларни ҳарислик билан кўздан кечирар эканман. — Мақсадим — ана шу суратларнинг яралиш тарихини билиш.

— Ўзига яраша тарихи бор, — жилмайди Қутлуғ ака ва бир зум ўйга толди.

⊙

— **Шароф Рашидов асарларига ўзингиз талабгор бўлиб суратлар ишлаганмисиз, Қутлуғ ака?**

— Йўқ. Унақа бўлган эмас. Ўша пайтларда атоқли адибимиз Ҳамид Ғулом Ғафур Ғулом номли бадиий адабиёт ва санъат нашриётининг директори эди. Бир куни мени зудлик билан йўқлатдилар.

— Ўйлаб-ўйлаб сизни танладим, — деди у киши, — Шароф Рашидовнинг «Ғолиблар» ва «Бўрондан кучли» романлари чоп этиляпти. Безакларини сиз ишласангиз...

Рози бўлдим. Энг аввало иккала романни ўқиб чиқдим. Менга ёқди. Ўқиш давомида Ойқиз, Олимжон, Погодин, Жўрабоев сингари қаҳрамонларнинг қиёфалари кўз ўнгимда гавдаланди. Қораламаларни тайёрлагач, Ҳамид Ғулом билан раҳматли Шароф аканинг ҳузурларига бордик.

У киши бизни жуда самимий кутиб олдилар. Ҳол-аҳвол сўрадилар. Умуман Шароф аканинг ижодкор аҳлига жуда ҳам эътибори баланд эди. Буни мен илк учрашувдаёқ пайқадим.

Узун столга қораламаларни ёйиб қўйдик. Шароф ака ҳар бирини синчиклаб кўрдилар. Ҳар бири ҳақида фикр билдирдилар.

— Яхши! — дердилар Рашидов ҳар гал. — Қаҳрамонларнинг қиёфасини тўғри топибсиз. Яхши образлар яратибсиз. Ҳар бири ўзига хос, бетакрор бўлибди. Раҳмат сизга! — Кейин бир-икки маслаҳат ҳам бердилар. — Мана бу қаҳрамоннинг образини яна ҳам бўртирилса яхши бўлмасмикан, Қутлуғ Башарович? Кейин отахонларни канал қазиш жараёнида тасвирласангиз, образ яна ҳам такомиллига етарди назаримда. Умуман, раҳмат сизга, муаллифнинг нуқтаи назарини тўғри илғабсиз, Қутлуғ Башарович!

— **Ўша маслаҳатлардан кейин нима бўлди?**

— Қораламаларни ишлаб, меъёрига етказганимдан кейин ҳам Шароф Рашидов кўздан кечирганлар. Мамнун бўлганини яширмаган эди. Иккала китоб Ўрта Осиё ва Қозоғистон китоб кўргазмасида ғолиб чиққан, Бутуниттифоқ китоб кўргазма-танловида диплом билан тақдирланди. Бу ишда озми-кўпми ҳиссам бўлганлигидан, эсласам, ҳали ҳам севинаман.

— **Сиз, айниқса, «Кашмир қўшиғи» китобини жуда ҳам гўзал қилиб безагансиз, Қутлуғ ака.**

— Асарнинг ўзи ҳам жуда ажойиб эди. Бу сафар ҳам қораламалар битганда Шароф Рашидов кўрган эдилар.

— Жуда гўзал, Қутлуғ Башарович! Гулларни гўзал қизлар қиёфасида тасвирлаб, ажойиб иш қилибсиз! Раҳмат! Айниқса, Бўрон, Ҳоруд қиёфалари ҳам жуда ўрнига тушибди! Жуда хурсандман! — қўлимни қисиб самимий миннатдорчилик билдирдилар Шароф ака.

— **«Кашмир қўшиғи»дан кейин яна қайси китоб устида иш олиб бордингиз?**

— «Дил амри» қиссаси устида. Китоб «Ёш гвардия» нашриётида босилиб чиққан. Нашриёт директори Абдулазиз Ваҳобов менга қўнғироқ қилиб қолди.

— Қутлуғжон, Раҳмат Файзийга учрашинг, зарур ишлари бор экан, деди салом-аликдан сўнг.

Раҳмат Файзий гапни чўзиб ўтирмади.

— Қутлуғжон, Шароф аканинг ўзлари телефон қилиб, янги китобимга ҳам суратларни Башаров ишласин, деб илтимос қилдилар. Лекин вақт анча тиғиз: икки-уч ойда битирасиз. Қўлёзманинг ярмини ҳозир бериб юбораман. Ярмини кейинроқ. Қиссага қаттиқ эътибор беринг. Кейин хотирангиздан фаромуш бўлмасин: маълум даражада у автобиографик характерда.

Бу Шароф Рашидовнинг Раҳмат Файзий муҳаррирлик қилган янги «Дил амри» қиссаси эди. Уни синчиклаб ўқидим. Бир-икки ойда қораламаларни ҳам тайёрладим. Шароф Рашидов бу асарга ишланган суратларни ҳам кўрдилар.

— Худди мен ўйлагандек! — дердилар ҳар бир суратни кўргач. — Худди мен тасаввур қилгандек ишлабсиз. Сизга раҳмат! Катта раҳмат, Қутлуғ Башарович! Суратларни кўнгилдагидек ишлайсиз. Шунинг учун ҳам сиздан илтимос қилдим-да, — дедилар Шароф Рашидов беозоргина кулиб.

Китоб босилиб чиққач ўн нусха олиб, Шароф Рашидовнинг қабулида бўлдик. Китобнинг безаклари, кўриниши у кишини жуда ҳам мамнун қилди. Биттасига дастхат ёзиб, менга тақдим қилдилар.

— Бирга ишлашган давримиздан эсдалик бўлиб қолсин сизга, — дедилар қўлимни қаттиқ қисиб. Ўша лаҳзаларни кўз қорачиғимдек сақлаб қўйибман.

— **Қутлуғ ака, сиз ал-Хоразмийнинг суратини ишлаган Неъмат Қўзибоев, Ингилоб Турсуннazarов каби ўтган рассомлар қаторида танловга қатнашгансиз. Сиз ишлаган сурат Шароф Рашидовга ёққан экан, дейишади. У киши сизнинг суратингизни танлаган бўлиб, маъқуллаганмилар?**

— Йўқ. Танлов шарти бўйича суратнинг тагига мусаввирнинг номи қўйилмаганди. Танлов суратларини кўздан кечираётиб, мен ишлаган суратга раҳматли Шароф аканинг эътибори тушиб қолибди.

— Ажойиб сурат бўлибди! — дебдилар. Кейин, — ким ишлаган экан? — деб сўрабдилар.

— Башаров, — деб жавоб берибдилар.

— О! — севинч билан китоб қилибдилар Шароф ака. — Раҳмат айтинг! кўпчилик ажойиб сурати учун!

— Сизга савоблик ғайри одатийроқ туюлмасин: у кишининг юбилейига тайёргарлик кўрилаётган пайтлар эди. Ёзувчининг «Шароф Рашидов. 60 ёш» деб ёзилган чарм муқовали катта фото альбом тайёрланди. Бешинчи ... мусаввир биргаликда уйларига бориб табриклаганмиз. Мен «Олтин куз» деб номланган триптих суратимни совға этганман. Биз Шароф аканинг уйида анча фурсат суҳбатлашгандик. Айтган сўзлари ҳали-ҳали қулоғимда жаранглайди:

— Ўзбекистон ниҳоятда бой диёр. Унинг яна бир бойлиги — ижодкор фарзандлари. Шундай қилиш кераккки, республикамизнинг барча ажойиботлари рассомларнинг суратларида, адибларнинг асарларида, бастакорлар қўшиқларида ўз аксини топиши керак. Ижодда миллийлик ёддан чиқмасин. Ишлаган суратларингиз халқимизнинг ўзига яраша содда, салобатли, қудратли бўлиши керак.

Шароф Рашидов ижодкорларни ниҳоятда ҳурмат қилардилар, меҳрибончилик кўрсатардилар. Ҳар гапларининг бирида «Ўзбекистонни кўтаришимиз, дунёга кўз-кўз қилишимиз керак» дер эдилар. Ўзбекистонни ниҳоятда севар эдилар. У кишининг муҳаббати — Ўзбекистон эди.

Бир сафар менинг Тошкент театр ва рассомчилик институтида профессор эканлигимни билиб:

— Ёш истеъдодларни авайланг, ёш рассом кадрларга катта эътибор беринг. Улар юртимизнинг келажаги, халқимизнинг тенги йўқ бойлиги, — деган сўзларига ҳали ҳам амал қиламан.

Шароф Рашидовнинг биринчи фазилати — жуда ҳам камтарин ва оддий инсонлигида эди...

Қутлуғ Башаров жим қолди. Ким билсин, нималарни ўйлади экан? Ўзига отилган таъна тошлари ёдига тушдимикан? Ёки ҳақ жойига қарор топганини кўнглидан кечиряптимикан?

Қутлуғ Башаров гўё суҳбатни якунлагандек:

— Тўртта китобга чизилган суратларни тезда қайта ишлаб тугатишим керак, — деди. — Шароф Рашидов музейига қўйилишини айтувдим-а. — Шундай деб мусаввир қўлига мўйқалам олди.

Мен эса уни ижод оғушида қолдириб хайрлашдим...

Темур УБАЙДУЛЛО.

СУРАТЛАРДА: Қутлуғ Башаровнинг Шароф Рашидовнинг «Ғолиблар», «Бўрондан кучли», «Кашмир қўшиғи», «Дил амри» (чапдан ўнгга) асарларига ишлаган суратларидан намуна.

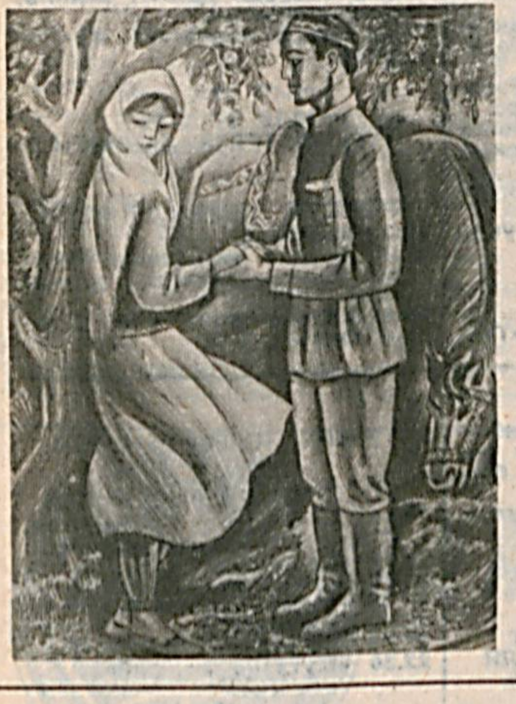

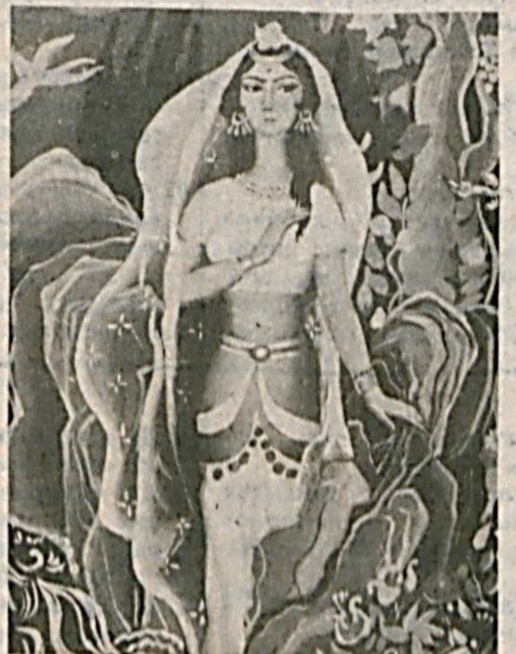

* *Йиллар қатидаги сирлар*

Ҳазрати олияларининг пардози

ЖАҲОНДА ҳеч ким фаранглардек пардозу андоз, ҳашамларга ўч бўлмаса керак. Шу сабабли ҳам машҳур франг адибаси Клод Пастер ўзининг «Гўзаллик сирлари» номли китобини ушбу мавзуга бағишлади.

Китоб — унинг номи ҳам айтиб турибди — қадимги Юнонистон ва Мисрдаги пардоз-андознинг ривожи, ўрта асрлардаги алхимикларнинг сир-асрорларини ўрганиш, сарой пардозчиларининг маҳоратига бағишланган.

Китоб бизнинг асримизгача етиб келган энг қадимий пардоз ишлари ҳақидаги ҳикоя билан очилади. Маълумки бу пардоздан, тўғрироғи пардоз рецептидан Юнонистон нозанин маликаси Аспазия фойдаланган. Улар орасида ҳатто машҳури жаҳон Гораций ҳам тилга олган «Аспазия қаймоғи» ҳам бор. Унинг таркиби тариқ уни, тухум оқсили, асал ва эзилган наргис гули пиёзидан иборат бўлган. Аспазия жаноби олиялари ҳам анойи эмас эканлар!

Тарихий ҳужжатларни таҳлил қилиб кўрар экан, муаллифа Клод Пастер ўрта асрларда пардоз-андоз, яъни косметика жуда кенг расм бўлганини алоҳида таъкидлайди. Бунга мисол қилиб у икки далилни келтиради: ўша пайтлардаёқ машҳур салерн мактаби муолажакорлари ортиқча юкдан қутилиш учун қизиган қумга кўмилишни маслаҳат беришган экан. Ўрта асрлардаги олим Нострадамус эса аёлларга соч учун қора бўёқ тавсия этган. У бу бўёқни зулукларни сиркада обдон «чўмилтириб», икки ой мобайнида тайёрлаган экан.

Китобда машҳур аёллар Де Помпадур хоним, Мария Антуанетта, Наполеоннинг севиклиси Жозефина ҳазрати олиялари, Сара Бернар фойдаланган пардоз-андоз маҳсулотларининг таркиби, тайёрлаш йўллари ҳам ҳикоя қилинади.

Аёллар пардозининг ўзи бир китоб бўлгандан кейин буёғини қўяверинг.

Осмонга тош отсанг

ЖАҲОНДА шундай бир янгиликлар чиқиб қоладики ҳайратдан ёқа ушлашингиз ҳеч гап эмас. Масалан Жанубий Кореяда энг кўп тарқалган фамилия қандайлигини биласизми? Билмасангиз билиб қўйинг: Ким! 8 миллион 786 минг корейс хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг шу кеча-кундузда Ким фамилияси билан яшаяпти.

Иккинчи ўринда эса Ли фамилияси туради: олти миллион киши Ли деб юритилади. 3,5 миллион киши эса Пак деб аталади. Бир сўз билан айтганда Жанубий Кореядаги аҳоли Ким, Ли, Паклардан иборат экан!

Кореяликларнинг энг машҳур мақолини биласизми? Бизнинг тилда саволга ўхшаб кетадию, лекин жуда ҳазиломуз: «Осмонга тош отсанг, албатта Кимнинг бошига тушади».

Номаълум қабила

АФРИКАДАГИ Нигерия давлатининг шимоли-шарқидаги тоғларда шу пайтгача номаълум бўлган қабила яшаши аниқланди. Улар Гаши деб номланган тоғ чўққисида истиқомат қилишади. «Эпирай, бунчалик баландликка чиқиб, макон қуришга уларни ким мажбур қилди экан?» — бу ҳар биримизнинг хаёлимиздан ўтиши табиий. Мутахассисларнинг фикрича улар юз йил олдин водийдан тоғ чўққисига инглиз мустамлакачиларидан қочиб кетганлар. Шу-шу қабиланинг ташқи дунё билан алоқаси узилган.

«Топилма»нинг фанга анчамунча қизиғи бор. Сабаби қабила ҳаётида қадим африкаликларнинг яшаш тарзи, расм-русумлари, урф-одатлари, қурол-яроғлари шундайлигича сақланиб қолган. Уларнинг тили ҳам ғирт жумбоқ бўлиб турибди. Қабила аҳолисининг сони эса ҳозирча номаълум.

Толиб САЪДУЛЛАЕВ тайёрлади.

* *Машҳур кишилар ҳаётидан*

ПЬЕР ЎЗИГА ЭРМАК ТОПДИ

1903 ЙИЛДА Лондон Қироллик жамияти Пьер Кюрини радий ҳақида маъруза қилишга таклиф этди. У радийни бундан бир неча йил муқаддам умр йўлдоши Мария Складовская-Кюри билан кашф этган эди. Англияга келган эр-хотинни ғоят зўр илтифот билан кутиб олишди. Улар шарафига уюштирилган зиёфатда пойтахтнинг барча таниқли зодагонлари тўпланди.

Камтарона кийинган ва бундай дабдабага ўрганмаган олимлар ўзларини ноқулай ҳис қилишарди. Ҳатто никоҳ узуги ҳам бўлмаган Мария оқсуяк хонимларни безаб турган қимматбаҳо зийнатларга чинакам қизиқиш билан қарарди. Кутилмаганда у эри Пьер ҳам... бу ҳашамдор ёқут, марварид ва олтинларга қизиқсиниб қараётганини пайқаб қолди. Авваллари эрини бу хилдаги жарангдор нарсалар сира безовта қилмас эди.

Хўш, нима содир бўлди, ўзи? Ҳаммаси зиёфатдан сўнг олимлар ўзларигина қолишгач, маълум бўлди. «Нима билан машғул бўлишни билмай, — сўзлаб берди Пьер, — мен ўзимга эрмак топдим. Бу ерга ташриф буюрган хонимлардан ҳар бирининг бўйнидаги тошлар ҳисобига қанча лаборатория қуриш мумкинлигини ҳисоблаб ўтирдим. Зиёфат охирида мен астрономик сонга тенглашадиган лаборатория тиклаб қўйдим!»

ЭДИСОН ТААЖЖУБДА!

— БУНИНГ маъноси нима? Электр қуввати фақат ўтказгичлардан оқиб, изоляторлардан ўтмайди-ку? Ҳозир нега «ҳеч нарсаси» бўлмаган бўшлиқдан ўтаётир? Лампамизнинг ичидаги ип билан пластинка орасида ҳеч нарса йўқ. Биз лампадаги ҳавони бутунлай чиқариб юборганмиз. Лекин шундай бўлса ҳам, ҳалиги бўшлиқдан ток ўтаяпти. Ҳеч нарсага тушунолмаяпман.

— Балки лампанинг шишаси ёмон бўлиб, ток ўтказадигандир?

— Йўқ, ундай бўлмаса керак. Чунки лампа ўзимиз билган оддий шишадан қилинган, лекин шунда ҳам текширайлик. Қани яна бир марта синаб кўрайликчи...

1883 йилнинг ёз кечаси америкалик машҳур ихтирочи Эдисон билан ёрдамчиси ўртасида шундай гаплар бўлиб ўтган эди. Улар бир неча соатда куйиб қолаётган электр лампасини узоқ ишлайдиган қилиш масаласини ҳал қилмоқда эдилар. Эдисон лампанинг умрини чўзмоқчи бўлиб, кўп тажрибалар қилди. Бир куни у ипнинг чанги металл пластинкага қандай ўтиришини кўрмоқ учун лампанинг баллонига изоляция қилинган металл пластинка жойлади ва шу тажрибаси вақтида ҳалиги пластинкадан қизиган ипга ток ўтаётганини аниқлади. Бу уни жуда ажаблантирди. Дуруст, бу ток жуда кучсиз бўлганидан пластинкадан ипга ток ўтишини энг сезгир асбоб билангина билиш мумкин эди. Меҳнатсевар Эдисон мажҳул ҳодисани ҳар томонлама ўргана бошлади.

Агар пластинкаларнинг занжирига қўшимча батареянинг мусбат қутби уланса, сирли ток кўпаяр экан. Агар батареянинг манфий қутби уланса, ток бутунлай йўқолади. Шу билан бирга лампа ўчирилса, яъни ипни қиздириб турувчи токнинг келиши тўхтатилса, қўшимча батареялар уланган билан ҳам пластинкадан ток олиб бўлмас экан.

Эдисон кашф этган бу янги ҳодиса техникада қанчалик катта аҳамиятга эга эканлиги исботланди.

Собир БОЗОРБОЕВ тайёрлади.

* *Шифобахш неъматлар*

САБЗИ — ДАВО

САБЗИ икки йиллик ўт ўсимлик. Соябон гуллилар оиласига киради. Биринчи йили илдизолди барглар ва илдиз мевалар, иккинчи йили поя ҳосил қилади. Сабзининг ёввойи ва экиладиган (ўстириладиган) турлари мавжуд.

Табобатда ёввойи сабзининг фақат меваси, баъзан эса уруғи қўлланилади. Меваси таркибида эфир мойи, ёғ ва ўн хил микроэлементлар бўлади. Уруғи ичак оғриқларини босади, пешоб ҳайдайди. Биз истеъмол қиладиган сабзининг эса илдиз меваси, барги ва меваси ишлатилади. Халқ табобатида сабзи азалдан рак касаллигига шифо сифатида ишлатиб келинган. Матбуот хабарларига кўра, бир гуруҳ япон олимлари ўтказган тажрибалар натижаси сабзи таркибида хавфли шишларнинг зўрайиб кетишини тўхтатадиган моддалар борлигини ҳам кўрсатди. Илдиз меваси шарбати ёки сабзининг сутда қайнатилгани овоз чиқмай қолганда, буйрактош, танада дори-дармон етишмаслигида, эпителий тўқимасининг дистрофик ўзгаришларида, жигар хасталикларида шифо бўлади. Сабзининг янги тайёрланган шарбати буйрак, ўт-тош хасталикларида наҳорга 100-200 граммдан ичишга буюрилади. Бир стакан шарбатига эса бир неча қошиқ асал аралаштирилади, ва бронхит, ларингит касалликларида кунига 4-5 маҳал ичилади.

Бу ўсимлик шунингдек, сурункали қабзиятда, жигилдон қайнаганда даво.

Кези келганда шуни қайд этиш кераккки, кўп кишилар қизил сабзи яхшими ёки сариқ сабзи, деб сўраб қолишади. Унчалик фарқи йўқ. Фақат қизил сабзи турларида дармондорилар кўпроқ.

Мирзамир МИРЗАШАРИПОВ.

* *Масаллар*

ҲАВАС

ЗОҒ кўзгу олдида ўтириб, нозу карашма билан қошларига сурма тортарди. Чумчуқ бу ҳолатни кўриб, таажжубда сўрабди:

— Зоғхоним, ўзингиз қоп-қорасизу яна қошингизга сурма сурасизми?

— Ҳаётда товус билан какликдан орқада қолишни истамайман, — деб жавоб берибди зоғ.

ХАЙРИЯТ

ЎНГ кўз чап кўзга дебди:

— Хайриятки сену менинг орамизда бурун бор. Бу ҳам катта бахт.

— Нега бунчалик пичинг қилаяпсан, — дебди ҳайрон қолган ўнг кўз.

— Бўлмаса бир-биримизни еб қўйрдик-да.

Баҳриддин ТУРҒУНОВ тайёрлаган.

* *Бу — қизиқ*

ЖОНИВОРЛАР ОЛАМИДА

Ер юзида неча хил ҳайвон бор? Мутахассисларнинг ҳисоб-китобига қараганда ер юзида 4500 тадан ортиқ ҳайвон тури ҳаёт кечиради.

Паррандаларнинг хили 8600 тага яқин экан.

Энг кўп тарқалган жонзотлар эса қўнғизлар бўлиб, уларнинг тури 250—300 мингтага етаркан.

* * *

Ҳар йили ер юзи бўйича икки миллионга яқин фил дунёга келиб, қарийб шунчаси ўлади. Узоқ вақтгача олимлар бу ҳайвон скелетларини учратолмай юрардилар. Маълум бўлишича, фил ўлими яқинлигини сезгач, дарё ёки ботқоқликка бориб, ғарқ бўлар экан.

* * *

Тарантул (ер остида яшаб, тунда тирикчилик қиладиган заҳарли ўргимчак) овқатсиз икки ярим йил яшаши мумкин.

* * *

Буқаламуннинг тили ўз танасидан икки баробар узундир.

* * *

Янги туғилган кенгурунинг бўйи икки ярим сантиметр, катта бўлганида икки ярим метрга етади.

* * *

Қуён ва сичқонлар бир кеча-кундуз давомида йигирма мартагача ухлайдилар. Кўршапалакнинг баъзи турлари эса бир йилда 320 кунгача ғафлат уйқусида бўлади.

* * *

Дельфиннинг 96 та тиши бор. Шунга қарамай у емишини бутунлигича ютаверади.

* * *

Ҳайвонларнинг юрак уриши унинг гавдасига боғлиқ бўлади. Катта ҳайвон юраги кам, майдасиники кўпроқ уради. Мисол учун, фил юраги минутига 25—40 марта, сичқонники эса 520—780 марта урар экан.

* * *

Дунёдаги энг қадами катта ҳайвон Африка жирафаси бўлиб, унинг ҳар қадами узунлиги 4—5 метргача келади.

* * *

Тинч Океан қирғоқларида зулахон деб аталувчи балиқ бўлади. Ҳиндулар уларни қуритиб, танасидан пилик ўтказиб шам ясайдилар ва уйни ёритишда фойдаланадилар.

Шокир ЗАРИПОВ тайёрлаган.

МЕТАЛЛАР ҲАҚИДА

⊙ Россияда биринчи марта мис собиқ комиссар Никита Демидов томонидан топилган. Бу илк металлдан 1715 йилда стол ясалган. Унинг оғирлиги қарийб 420 килограмм келади.

⊙ Борди-ю металл қуйишда ҳам спортдагидек жаҳон рекордлари ҳисобга олинганда эди, у ҳолда француз мутахассисларининг эришган ютуғини шу рекордлар жумласига киритса бўларди. Улар вертикал центрифугалаш усули билан занглашмайдиган пўлатдан оғирлиги 15 тонна ва диаметри 4 метрдан ортиқ жуда катта деталь қуйишга муваффақ бўлдилар.

⊙ Кишинёвдаги «Искож» комбинати иссиқдан ҳимоя қилувчи газламанинг дастлабки тажриба туркумини ишқарди. У 900 даража иссиқликка ҳам чидайди. Ундаги кумуш қоплама иссиқликни яхши қайтаради. Мазкур пишиқ газлама мутлақо ёнмайди, шунинг учун ундан қилинган кийим ўт ўчирувчилар, металлурглар ва пайвандчиларни оловдан ва эриган металлдан ишончли ҳимоялай олади.

⊙ Германия металлургия корхоналарига яқин йиллар ичида 600 та роботни «ишга қабул қилиш» кўзда тутилган. Улар энг қийин ишлаб чиқариш участкаларида меҳнат қилишади. Мансфельд комбинати штатига дастлабки 40 металл ишчи қабул қилинди.

⊙ Японияда Осака шаҳри учун улкан сузувчи аэродром лойиҳаси ишлаб чиқилмоқда. Шуниси қизиқки, бу қурилишга (агар лойиҳа қабул қилинса) 5,5 миллион тонна пўлат, яъни Япониянинг бутун кемасозлиги учун ҳар йили ишлатиладиган миқдорга тенг пўлат керак бўлар экан.

⊙ 1528 йилда Богемияда дастлабки кумуш талер (эски немис кумуш тангаси)лар чиқарилган эди. Кейинчалик кумуш ва олтиндан ясалган талерлар Европадаги бошқа мамлакатларга ҳам тарқала бошлади.

Шавкат САЪДИЕВ.

Муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ҚОРХОНА, БОШҚАРМАЛАР, УЮШМАЛАР ВА ШАҲАР ОБОДОНЛАШТИРИШ РАҲБАРЛАРИГА!

Бирор сабаб билан идора ва жой номларини ёки кўрсаткичларни давлат тилида ёзишга, янги тамға (герб)ли лавҳалар тайёрлашга улгурмаган бўлсангиз, Юнусободнинг 17-мавзесида — Високовольтная кўчаси, 7-«А» уйда жойлашган «МУҲАНДИС» кичик корхонасининг қўли гул рассомлари хизматингизда.

Бу ерда ишловчи наққошлар, ўймакорлар, кулолчилар, рассомлар, муҳандислар сиз кўрсатган эскиз асосида ишни бажаришади. Буюртмалар тезда ... бажарилади. Фақат сиз 21-29-88, 23-42-72, 23-48-34 рақамларига қўнғироқ қилсангиз, бас.

«МУҲАНДИС» КИЧИК КОРХОНАСИ.

Ҳафталик кўрсатувлар

Душанба, 2 XI

● УзТВ I

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Ау амаки шаҳарда». Мультфильм.
18.30 Болалар учун. «Қувноқлар даврасида».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Ишбилармон кишилар ҳузурида».
19.40 Ўзбекистон пойтахти касаба уюшмалари мукофоти совриндорларининг концерти.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 Товфиқ ал-Ҳаким. «Изҳор». Теленовелла.
21.40 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
22.10 «Ошиқ Ғариб». Бадиий фильм.
23.25 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Ассалому алайкум».
19.30 Болалар учун. «Совға».
20.00 «Лаҳза». Хабарлар.
20.10 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади.
20.25 «Билиб қўйган яхши».
20.40 «Йўлингиз бехатар бўлсин».
21.10 Шаҳар соғлиқни сақлаш хизмати фаолиятидан.
21.55 «Лаҳза». Хабарлар.
22.05 «Алп йигитнинг уйланиши». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 «Якунлар».
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Кўринг, тингланг...»
9.40 «Майсаранинг иши». Бадиий фильм.
11.00 «Филча». Мультфильм.
11.10 «Янги авлод танлайди».
12.00 Янгиликлар.

* * *

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Телемикст».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Уолт Дисней таништиради...».
17.05 «Кичкина Света ва бошқалар».
17.50 «Технодром».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «НЭП».
18.55 «Иқболи кулганда».
19.35 Футбол шарҳи.
20.05 «Крамаров Крамаров ҳақида».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Спорт уик-энди».
21.40 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телефильм премьераси. 6-серия.
«Янги студия» таништиради
22.10 «Матбуот клуби».
00.35 «Оба-На». Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар.
01.15 В. Третьяков раҳбарлигидаги Давлат камер оркестри чалади.
02.15 «Джазмен». Телевизион бадиий фильм.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 Ишбилармон кишилар даври.
8.50 Телевизион текширув бюроси. «Коррупция».
9.40 Параллеллар. «Қурия мусиқаси». Дирижёр Сен Кван.
9.55 «Агар сиз...»
10.25 Театр сафари. «Любимовка-92». Навқирон драматургия фестивали.
11.25 «Мен РТВни севаман».
11.55 Кундузги сеанс. «Кеча». Бадиий фильм.
13.25 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
13.30 «Деҳқонларга тааллуқли масала».

* * *

15.40 «Бола тилидан...»
16.10 «Кузирхоним».
16.40 Янгиликлар.
16.55 Мульти-пульти. «Қаердасиз, дўстларим?», «Дуэль».
17.10 Трансросэфир. «Абориген — туб жойли демак».
17.55 Эълонлар.

*

18.00 — 21.15
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

21.15 Криминал хабарлар экрани.
21.25 «Спорт олами «Жиллетт» фирмаси нигоҳи билан».
21.55 Эълонлар.
22.00 Хабарлар.
22.25 Эълонлар.
22.30 Душанба куни детектив. «Судланувчи». Бадиий фильм.

Сешанба, 3 XI

● УзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 Футбол. Ўйингоҳлардан лавҳалар.
7.35 «Қаҳрамон Дадаев». Фильм-концерт.
8.05 «Йўқолган хазина». Бадиий фильм.
9.35 Турк тили.
10.05 «Санъаткор ҳаётидан икки кун». Телефильм.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Узунқулоқ дўстим». Мультфильм.
18.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Тележарида».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Спортлото».
19.25 «Фармон ва ижро».
19.55 Созандалар ҳақида ҳикоялар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 Ҳукумат тадбирлари.
21.30 «Ҳорманг, бободеҳқонлар!». Пахтакорлар учун дам олиш кўрсатуви.
22.15 «Соҳиллар». Бадиий фильм.
23.35 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
00.05 Эртанги кўрсатуалар тартиби.

● УзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 Болалар учун фильм. «Қувноқ камалак».
19.00 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
19.30 Камер оркестрининг концерти.
20.10 «Бу оқшомда» кўрсатуви саҳифаларида.
21.20 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.05 Футбол шарҳи.
10.35 «Кекса устанинг эртаклари». Мультфильм.
10.50 «Кичкина Света ва бошқалар».
11.30 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телефильм. 6-серия.
12.00 Янгиликлар.
Кундузги киноэкспресс
12.20 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия.
13.30 «Мистер Икс». Телевизион бадиий фильм.

*

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 Ишбилармон кишилар хабарномаси.
15.40 «Ён дафтар».
15.45 П. Донохоу чалади (фортепиано).
16.15 «Уолт Дисней таништиради...»
17.05 «Бизнинг мусиқий клуб».
17.50 Мультфильм.
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали таништиради.
19.00 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.45 «Миниатюра». Мусиқий кўрсатув.
20.00 «Мавзу».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Икки дуэль». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия («Лентелефильм»).
22.30 «Қора қути».
23.00 «Максима».
23.30 «Оддий Арктика». Телефильм.
23.45 «Гапиришса гапиравериш-син». И. Корнелюк томошалари. Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 Ишбилармон кишилар даври.
8.50 «Асил ҳолича».
8.45 Ишдан бўш пайтингизда. «Қушлар биз билан ёнма-ён».
10.00 «Ҳалфана».
10.30 «Сафсаталар».
11.00 «Бу ҳаммаси ва дудланган қуён гўшти». Мультфильм.
11.10 «Гап-гаштакларни қўмсаб».
11.40 «Репортёр».
11.55 Кундузги сеанс. «Радецки» операцияси». Бадиий-публицистик фильм.
13.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
13.35 «Деҳқонларга тааллуқли масала».

* * *

15.55 Телебиржа.
16.25 Мульти-пульти. «Ширин сайёра».
16.35 «Бадабоки». Мактабгача ёшдаги болалар учун кўрсатув (Франция).
16.55 Янгиликлар.
17.10 «Смирновлар оиласи. Бундан буён қандай яшаш керак?». Телефильм (Австрия).
17.55 Эълонлар.

*

18.00 — 22.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.00 Хабарлар.
22.30 «Асил ҳолича».
23.25 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.
23.55 «Мусиқий имтиҳон». Сочида бўлиб ўтган ёш истеъдодлар танлови.

Чоршанба, 4 XI

● УзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 «Қадрдонлар кўчаси», «Куй ва соз соҳиби». Телефильмлар.
8.05 «Тайга сири». Бадиий фильм.
9.25 Ўзбек тилини ўрганамиз.
10.00 «Бола бошидан...» Мактабгача тарбия масалалари.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Менинг филим бўл». Мультфильм.
18.25 «Чорраҳа».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Шароф Рашидов». Ҳужжатли фильм премьераси.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 Ўзбекистон Республикаси Конституцияси лойиҳаси — умумхалқ муҳокамасида.
21.30 «Рақслар гулдастаси».
22.00 «Полвон ва қизиқчи». Бадиий фильм.
23.35 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
00.05 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Уолт Дисней таништиради...» Мультфильмлар тўплами.
19.20 «Спринт».
19.40 «Шарқ лирикаси». Жомий.
20.05 «Қалб хотиралари».
20.55 «Олтин маъбуда». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм.
10.05 Александра Стрельченко куйлайди.
10.45 «Вилоятдан туриб қараганда. Россия кичик шаҳарларининг қайта тикланиши». Россошь (Воронеж).
11.05 «Етти оғайни». Мультфильм.
11.20 «Бизнинг мусиқий клуб».
12.00 Янгиликлар.
Кундузги киноэкспресс
12.20 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия.
13.30 «Сакс-Хорус» менинг оркестрим». Фильм-концерт.
13.55 «Олтин тўй». Телевизион бадиий фильм. 1-серия.

*

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Телемикст».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Уолт Дисней таништиради...».
17.05 «Қизлар орасидаги сир».
17.50 «Матбуот-экспресс» рукнининг премьераси.
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали таништиради.
18.55 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.40 «Око» студияси таништиради. «Юлдузнинг шуъласи». Ҳужжатли фильм премьераси («Ватан» киностудияси).
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.20 «Икки дуэль». Телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия.
22.25 Футбол. УЕФА кубоги. 1/16 финал. «Торпедо» (Москва) — «Реал» (Испания). «Торпедо» стадионидан олиб кўрсатилади.
00.20 Янгиликлар.
00.55 Футбол. Европа кубоклари.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 Эълонлар.
8.25 Ишбилармон кишилар даври.
8.55 «Ватаним менинг».
9.50 Маза, таътиллар. «Москва — Кассиопея». Бадиий фильм.
11.10 Параллеллар. «Биз айбдормизми?».
11.25 «Ретро». Т. Миансарова.
11.55 Кундузги сеанс. «Мен сизга уруш эълон қиламан». Бадиий фильм.
13.20 Мульти-пульти. «Эзгуликдан нима фойда?».
13.35 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».

* * *

15.55 «Бизнес: янги номлар».
16.10 Трансросэфир. «Узоқ Шарқ».
16.55 Янгиликлар.
17.10 «Смирновлар оиласи. Бундан буён қандай яшаш керак?». Телефильм.
17.55 Эълонлар.

*

18.00 — 22.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.00 Хабарлар.
22.25 Эълонлар.
22.30 Спорт кўрсатуви.
22.35 Футбол. УЕФА кубоги. «Динамо» (Киев) — «Андерлехт» (Бельгия). Танаффус пайтида — Эълонлар.
00.05 Камера ўтмишни тадқиқ этади. «Олтин туш».

Пайшанба, 5 XI

● УзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 «Матлубанинг бахти». Телефильм.
8.00 «Еттидан ўн иккигача». Бадиий фильм.
9.10 Араб тили.
9.40 Болалар учун. «Қўшиғим, жон қўшиғим».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 Мультфильм.
18.20 «Ёзувчилар — болаларга». Раҳмат Азизхўжаев.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Мерос». Мақом тарихидан. «Ушшоқ».
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 «Эл фарзанди». Шароф Рашидов таваллудининг 75 йиллигига бағишланган тантанали кеча. Халқлар Дўстлиги саройидан ёзиб олинган.
22.30 «Икки дил достони». Бадиий фильм.
00.05 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
00.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Белокуриха». Телефильм.
18.40 Болалар учун. «Табассум».
19.10 «Суҳбатга чорлаймиз».
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.10 «Бу оқшомда».
21.20 «Пульс». Хабарлар.
21.30 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20, 00.35 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Кидди-Видди» рукнининг премьераси.
9.35 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.20 Футбол. Европа кубоклари.
11.10 Мультфильм.
11.20 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
12.00 Янгиликлар.
Кундузги киноэкспресс
12.20 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия.
13.30 «Кичик давранинг катта сири». Мультфильм.
13.45 «Олтин тўй». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.

*

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Телемикст».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Уолт Дисней таништиради...»
17.05 «Ёшлик». Ўсмирлар ўртасида бал рақслари бўйича очиқ чемпионат.
17.50 «Матбуот-экспресс».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.05 Г. Свиридов. «Кичик триптих».
19.15 «Мистер Икс». Телевизион бадиий фильм.
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Ҳамма нарса бўлиши мумкин».
21.55 Футбол. УЕФА кубоги. 1/16 финал. «Динамо» (Москва) — «Торино» (Италия). «Динамо» стадионидан олиб кўрсатилади.
23.50 «Ҳар бир киши ўзи ҳақида».
24.00 Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 Ишбилармон кишилар даври.
8.50 Камера ўтмишни тадқиқ этади. «Олтин туш».
9.30 Маза, таътиллар. «Қувноқ томошалар». Мультфильм. «Ўсмирлар коинотда». Бадиий фильм.
11.00 «Кечки овқатга келган қуён». Мультфильм.
11.10 Ишдан бўш пайтингизда. «Диққат, суратга олаяпман».
11.25 «К-2» таништиради. «Абзац».
11.55 Кундузги сеанс. «Санта Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 94 ва 95-сериялар.
13.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
13.35 «Деҳқонларга тааллуқли масала».

* * *

15.55 «Терминал».
16.25 «Рост» студияси. «Кенгуру» (таэквандо кураши).
16.55 Янгиликлар.
17.10 Трансросэфир. «Космополис». 6-кўрсатув.
17.55 Эълонлар.

*

18.00 — 22.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.00 Хабарлар.
22.25 «Осойишта уй».
23.20 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.
23.50 Россия Конституцион суди залидан.
00.20 «Осойишта уй» (давоми).

Жума, 6 XI

● УзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 «Шермат Файзуллаев куйлайди». Фильм-концерт.
8.00 «Метичара—денгиз жонивори». Бадиий фильм.
9.20 «Оила».
10.00 Инглиз тили.
10.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Нишона».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Оқ қарқара». Мультфильм.
18.30 «Хусусийлаштириш: муаммо ва ечимлар».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Замин саховати».
19.55 «Аждодлар мероси — хазина». Абу Наср Форобий.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 Ўзбекистон Республикаси Конституцияси лойиҳаси — умумхалқ муҳокамасида.
21.30 «Эл фарзанди». Шароф Рашидов таваллудининг 75 йиллигига бағишланган кўрсатув.
22.20 «Ҳорманг, бободеҳқонлар!». Пахтакорлар учун дам олиш кўрсатуви.
23.05 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
23.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

БИШКЕК КЎРСАТАДИ

18.05 «Бир кучук бўлган экан». Мультфильм.
18.15 «Байкем, Эжем жана биз».
18.30 «Ата журт». Телеканал.
19.00 «Ала-Тоо».
19.20 «Ата журт» (давоми).
21.00 «Ала-Тоо». Қирғизистонда Туркия маданияти кунларига бағишланган махсус кўрсатув.
21.20 «Назар». (Эълонлар, билдирувлар).
21.25 «Ата журт» (давоми).

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм.
10.05 «Саёҳатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан).
10.55 «Рамзеснинг найранглари». Мультфильм. 1—4-сериялар.
11.30 «Америка М. Таратута билан» рукнининг премьераси.
12.00 Янгиликлар.
Кундузги киноэкспресс
12.20 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 4 ва 5-сериялар.

*

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Бридж».
15.50 «Бизнес-класс».
16.05 «Ён дафтар».
16.10 «Уолт Дисней таништиради...»
17.00 «Фаберже мавзуларига фантазиялар». Телефильм.
17.10 «Марказ».
17.50 «Матбуот-экспресс».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.20 «Ромка, Фомка ва Артос» Мультфильмлар. 1—3-фильмлар.
18.50 «Инсон ва қонун».
19.20 «Америка М. Таратута билан» рукнининг премьераси.
19.50 «Мўъжизалар майдони».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Детективлар клуби»да. «КТВ-1» ҳамда «Франс интернасиональ» канали таништиради. «Вайсақилар гапирмасдан туролмайди». Телевизион бадиий фильм премьераси. «Шахсий детектив Нестор Бурманнинг саргузаштлари» сериалидан (Франция).
22.55 «Крешчендо». Мусиқий кўрсатув.
«ВИД» таништиради
23.10 «Сиёсий бюро».
23.40 «Музобоз».
01.00 «Авто-шоу».
01.15 «Мусиқий соат». Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар.
02.15 Футбол бўйича Европа чемпионлари лигасида қуръа ташлаш. Швейцариядан кўрсатилади.
02.45 «Ильф ва Петров трамвайда боришарди». Телевизион бадиий фильм.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 Эълонлар.
8.25 Ишбилармон кишилар даври.
8.55 Мульти-пульти. «Булутларгача сакраб». Мультфильм.
9.05 «Пилигрим». Россия саёҳатлар бюроси.
10.05 Ишдан бўш пайтингизда. «Хонаки клуб».
10.20 Кипрас Мажейка. НАТОдан репортажлар.
10.50 «Сатирикон» студияси. «Ўртоқ Райкинга — актёр ва инсонга».
12.00 Кундузги сеанс. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 96-серия.
12.50 Санъат майдони. «Рококо мавзуида вариациялар».
13.05 Санкт-Петербург Давлат «Классика» симфоник оркестри чалади.
13.35 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».

* * *

15.55 Телебиржа.
16.25 «Рост» студияси. «Тонлабиринт».
16.55 Янгиликлар.
17.10 «Смирновлар оиласи. Бундан буён қандай яшаш керак?». Телефильм.
17.55 Эълонлар.

*

18.00 — 19.10
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.10 Жума кунлари Уолт Дисней. «Ёввойи Джек». Бадиий фильм. 1-серия.
20.00 «Итдай чарчаган». Мультфильм.

*

20.10 — 22.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.00 Хабарлар.
22.25 Россия телевизион театри. «Ленин ҳақида ҳикоялар».
23.10 «Иваннинг қайғи». Бадиий фильм.

Шанба, 7 XI

● УзТВ I

7.00 «Ассалому алайкум».

*

8.00 «Ошиқ бўёқчи ҳақида эртак». Бадиий фильм.
9.20 «Саломат бўлинг!».
9.50 «Қўнғироқча». Бухоро вилоят Қўғирчоқ театрининг спектакли.
10.20 «Бозор иқтисодиёти йўлида».
10.30 «Алифбо сабоқлари».
11.00 «Ҳужжатли экран». Кинокўрсатув.
11.50 «Қадрият».
12.20 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси Дони Зокиров номидаги халқ чолғу оркестрининг концерти.
13.00 «Бунёдкор».
13.15 III халқаро илмий-технологик конференция.

* * *

18.00 «Оҳ, маликам». Мультфильм.
18.10 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Юлдузнинг истиқболи».
19.50 Киноконцерт.
20.30 «Туркистон» ахбороти.
21.00 «Эл фарзанди». Шароф Рашидов таваллудининг 75 йиллигига бағишланган юбилей кечаси. Жиззах шаҳридан ёзиб олинган.
22.00 «Ганга қизи». Бадиий фильм.
23.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

АШГАБАТ КЎРСАТАДИ

● «ОРБИТА IV»

7.40, 15.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
7.45 Эрталабки гимнастика.
7.55 Янгиликлар.
8.30 «Спорт-имконият».
9.00 «Марафон—15» — кичкинтойларга». «Бамси». Кўп серияли мультфильм премьераси (Швеция).
9.25 «Бумеранг».
9.55 Экологик хроника.
10.05 Тиббиёт сиз учун.
10.45 «АБВГД—ЛТД» телесериали премьераси. 1-серия — «Бориб ол», 2-серия — «Пуллар чошгоҳда ғойиб бўлади».
11.35 Режиссёр А. Габрилович фильмлари. «Болалигимиз ўтган ҳовлилар». 1-фильм.
12.50 Киноҳақиқатми! «Буюк граждан». Бадиий фильм. 1-фильм («Ленфильм», 1937 й.).
14.50 «Матбуот-экспресс».
15.00 Янгиликлар.
15.25 «Татьяна Тарасова ва «Барча юлдузлар».
16.25 «Оломоннинг бошида». Телефильм премьераси. 1-фильм—«Мен—бу биз демак».
16.55 «Ҳайвонот оламида».
17.35 «Қизил квадрат».
18.15 «Дракулито — вампирча». Кўп серияли мультфильм премьераси (Франция).
18.40 «Соя ёки ҳаммаси, балки ўтиб кетар». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1 — 2-сериялар («Мосфильм»).
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Технодром».
21.40 «Брэйн-ринг».
22.30 «Даврани кенгроқ олинг ёки кўп номаълумли томоша». Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар.
01.05 Триатлон. Жаҳон чемпионати. Канададан кўрсатилади.
01.45 «Похол шляпа». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 Маза, таътиллар. «Эрканча тарбия». Бадиий фильм
9.35 «Плюс ўн бир» видеоканали.
10.50 Ҳужжатли панорама. «Биринчи шахсдан тортиб».
11.35 Такрорий фильмлар кинотеатри. «Оловдан ўтиб бўлмайди». Бадиий фильм.
13.05 «Итдай чарчаган». Мультфильм.

*

13.15 — 16.50
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ
«Чисен» (корейс тилида).
«Камертон».
«Безнен мирас» (татар тилида).
«Дидар» (қозоқ тилида).
«Рангинкамон» (тожик тилида).
«Интерспорт».

*

16.50 Чегарасиз футбол.

*

17.45 — 18.20
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.20 Телеэкран премьераси. «Туралар». Бадиий фильм.
20.20 «Маски-шоу».
20.50 «Бола тилидан...».
21.20 «Кулги денгизи-92».
22.00 Хабарлар.
22.25 Эълонлар.
22.30 «Мутлақо махфий».

*

23.25 — 01.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

01.00 Тунги сеанс. «Жума кунлари қимор ўйини». Бадиий фильм.
02.30 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.

Якшанба, 8 XI

● УзТВ I

7.00 «Халқ амалий санъати». Кинопрограмма.

*

8.00 «Туркистон» ахбороти.
8.30 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Учувчининг парвози». Бадиий фильм.
9.55 Болалар учун. «Биргаликда куйлаймиз».
10.25 Спорт программаси: 1. «Шоҳруҳ» клуби. 2. «Футбол майдонларида».
11.35 «Хотира». Абдулла Қодирий.
12.15 Катталар учун мультфильмлар.
12.35 «Қандолатчилик фабрикаси — муддатидан илгари».
12.45 «Шарқ бозори». Марғилон халқ театри актёрлари ижросида.
13.20 Тижорат канали. «Сўғдиёна» халқ хизматида».

* * *

18.00 «Данила ва Ненила». «Пион ҳақида афсона». Мультфильмлар.
18.30 Болалар учун. «Чаман» гулдастаси».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Аралаш». Ҳажвий киножурнал.
19.40 А. П. Чехов. «Қийшиқ ойна». Теленовеллалар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Ҳорманг, бободеҳқонлар!» Пахтакорлар учун дам олиш кўрсатуви.
21.45 «Марҳабо, талантлар!». Ўзбекистон Республикаси бадиий ҳаваскорлик жамоаларининг телевизион фестивали. Сирдарё вилояти.
23.15 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

БИШКЕК КЎРСАТАДИ

9.05—12.00 Қирғизистон телевидениесининг болалар студияси кўрсатади. Программада: «Хуш хабарлар»; «Бобок, сенин жомогун»; «Баластан»; «Ҳамма, ҳаммага хайрли кун»; «Ачик конул балдарбыз»; бадиий фильм, мультфильм.

* * *

18.05 «Қувноқ домино». Киноконцерт.
19.00 «Ала-Тоо».
19.20 Э. Токтогулова. «Ак куу». Телеспектакль.
20.50 «Канизак Изаура». Кўп серияли бадиий телефильм. 3-серия (рус тилида).

● «ОРБИТА IV»

6.15, 8.30, 14.55, 21.50, 00.15 — Кўрсатувлар тартиби.
6.20 «Руҳни чиниқтириш».
7.20 «Спортлото» тиражи.
7.35 «Эски кўза». Мультфильм.
7.55 Янгиликлар.
8.35 «Олтин сочмалари». «Каккуқуш тунлари ери». Сиктивкардан олиб кўрсатилади.
9.10 «Эрта саҳарлаб».
9.40 «Ҳозирча ҳаммаси жойида» рукнининг премьераси.
10.10 «Тонг юлдузи».
11.00 «АБВГД—ЛТД» телесериалининг премьераси. 3-серия — «Қўғирчоқ ўйини», 4-серия — «Икки кишилик канкан».
11.50 Режиссёр А. Габрилович фильмлари. «Болалигимиз ўтган ҳовлилар». 2-фильм.
12.45 «Волхонкадаги уй». Кўп серияли телефильм премьераси. 4-фильм.
13.15 «Воронеж-92» ёшларнинг X фестивалига бағишланган телебал.
14.30 «Хотима ўрнида». «Маяковскийнинг қайтадан вужудга келиши».
15.00 Янгиликлар.
15.15 П. И. Чайковский романсларини ва дуэтларини И. Архипова ва Н. Дацко ижро этадилар.
15.45 «Оломоннинг бошида». Телефильм премьераси. 2-фильм — «Ҳокимият кучғайрати».
16.15 «Саёҳатчилар клуби».
17.15 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув.
17.55 «Уолт Дисней таништиради...»
18.45 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
19.00 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Муаллиф, муаллифни...». Бадиий фильм (АҚШ).
20.50 «Москва кино-хит-паради».
21.00 Футбол. Россия чемпионати. Финал. 2-тайм.
22.00 «Якунлар».
22.45 «Телелоция».
23.00 «Матадор».
24.00 Янгиликлар.
00.20 «Видеодром».
00.50 «Бечора Маша». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 Мульти-пульти. «Ёмғирдаги воқеа».
8.35 Ишдан бўш пайтингизда.
8.50 Маза, таътиллар. «Спас ва Нелянинг саргузаштлари». Бадиий фильм.
10.00 «Калит» программаси. «1812 йилнинг момақалдироғи».
10.30 «Қироллликдаги саргузашт». Қўғирчоқ мультфильм. 11-серия.

*

11.00 — 14.15
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ
«Умид» (уйғур тилида).
«Дўстлик қанотларида».
«Ягона оилада».
«Замандас» (қозоқ тилида). София Сафтарова куйлайди.

*

14.15 «Доразмон». Мультфильм премьераси. 9-серия.
14.30 «Лого» телеўйини.
15.00 «Познер ва Донахью».
15.30 «Сатирикон» студияси. «Ляпсус».
16.00 «Кремль кубоги».
16.15 «Йўқолган қуён ҳақида иш». Мультфильм.
16.25 Спорт кўрсатуви.
16.30 «Бадабоки». Мактабгача ёшдаги болалар учун кўрсатув (Франция).
16.50 «Чашмалар».
17.20 «Формула-1» классида автопойга бўйича жаҳон чемпионати. Австралиядан кўрсатилади.

*

18.30 — 22.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.00 Хабарлар.
22.20 Голливуд классик фильмлари фестивали. «Фаришта ва ёвуз одам». Бадиий фильм.
24.00 Эс-Эн-Си тунги клуби.

«Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз» ҳафтаномасининг 30 октябрь сонидан олинди.

Тошкент оқшоми

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона —32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси.